

ALEKSANDRA BARTMAŃSKA
DOROTA OBIDNIAK

EGZAMIN USTNY Z JĘZYKA OBCEGO

Autor biuletynu: Aleksandra Bartmańska, Dorota Obidniak
Autor opracowania graficznego: Maja Chmura (majachmura@wp.pl)

Redaktor merytoryczny cyklu: Joanna Dziejic
Redaktor z ramienia CKE: Lucyna Grabowska
Redaktor językowy: Olga Kalinowska
Redaktor techniczny: Stefan Drobner

Stan prawny na dzień 1 października 2005 r.

Wydawca: Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa 2005

ISBN 83-7400-160-7

Łamanie tekstu:
Trzecie Oko S. C. (trzecieoko@wp.pl)

SPIS TREŚCI

1. Co może cię pocieszyć, czyli po co ten egzamin	5
2. Na kłopoty strategie, czyli czy do egzaminu można się przygotować	5
3. Egzamin ustny – dlaczego?	7
4. Poziom podstawowy, czyli trzeba coś umieć	8
5. Poziom rozszerzony, czyli trzeba umieć więcej	11
6. Przebieg egzaminu, czyli co jest grane	16
7. Samoocena, czyli skąd wiadomo, co się umie	17
8. Jak temu podołać, czyli twój plan pracy	19
9. Jak temu podołać, czyli parę praktycznych rozwiązań	23
10. Mieć chęć, czyli jak podtrzymać motywację	30
11. Twój mentor, czyli czego możesz oczekiwać od nauczyciela	30
12. Osiem pułapek, w które możesz wpaść przygotowując się do egzaminu	31

Drogie Uczennice i Drodzy Uczniowie!

Tak oto dobrnęliście do kresu swej szkolnej edukacji. Przed wami egzamin maturalny, a na nim obowiązkowo – język obcy. Egzamin dojrzałości potwierdza, że osiągnęliście określony poziom wiedzy i umiejętności. Na uzyskane przez was wyniki będą zwracać uwagę nie tylko członkowie uczelnianych komisji kwalifikacyjnych, ale także organizatorzy stażów i praktyk, instytucje przyznające stypendia zagraniczne oraz wasi przyszli pracodawcy. Wielu z nich interesować będzie wasza znajomość języków obcych, dlatego nieraz przyjdzie wam ją poświadczać.

Od kilku lat trwają w Unii Europejskiej i w Radzie Europy prace, których celem jest zachęcanie do nauczania i uczenia się języków obcych. Ich efektem jest powstanie kilku dokumentów, które obowiązywać będą w Unii, a nawet na terenie całej Europy. Postugiwanie się nimi ma ułatwić Europejczykom podejmowanie studiów i pracy za granicą lub odbywanie praktyk zawodowych w innych krajach. Informacje o tych dokumentach zamieściliśmy na następnej stronie. Przeczytajcie je uważnie i podkreślcie te fragmenty, w których mowa jest o postugiwaniu się językiem obcym. Czy nie sądzicie, że warto z rozwagą wybrać poziom egzaminu maturalnego i dobrze się do niego przygotować? Mamy nadzieję, że ten poradnik wam w tym pomoże.

Życzymy powodzenia i już dziś trzymamy za Was kciuki!

Autorki

EUROPASS – „EUROPASZPORT”

– to pakiet dokumentów, na który składają się:

1. europejskie CV (Curriculum Vitae) – sporządzone według jednolitego europejskiego wzoru, podające w jasny i spójny sposób informacje na temat posiadanych kwalifikacji i kompetencji;
2. MobiliPass – dokument, w którym potwierdzone będą okresy nauki i staże odbyte za granicą;
3. Suplement do dyplomu – dokument wydawany wraz z dyplomem ukończenia szkoły wyższej, zawierający dodatkowe informacje, np. o poziomie wykształcenia czy programie kształcenia;
4. Europejskie Portfolio Językowe;
5. Suplement do świadectwa – dokument wydawany wraz ze świadectwem potwierdzającym odbyte kształcenie i szkolenie zawodowe, podobnie jak Suplement do dyplomu zawiera dodatkowe informacje na temat poziomu wykształcenia oraz posiadanych kwalifikacji zawodowych.

EUROPEJSKIE CV

Formularz europejskiego CV (European Curriculum Vitae Format) jest podzielony na następujące segmenty:

- **personal information** (dane personalne), tu m.in.: nazwisko, imię (imiona), dokładny adres zamieszkania;
- **work experience** (doświadczenie zawodowe), a wśród nich m.in.: nazwa i adres pracodawcy, rodzaj działalności, funkcja lub stanowisko;
- **education and training** (wykształcenie i odbyte szkolenia), m.in. ukończone szkoły i kursy, nazwa i typ organizacji prowadzącej edukację lub szkolenie, uzyskany tytuł;
- **personal skills and competences** (osobiste umiejętności i zakres kompetencji), to m.in.: informacje o języku ojczystym osoby składającej CV oraz znajomości innych języków (przy czym należy określić ich poziom według jednolitej europejskiej skali poziomów biegłości w zakresie umiejętności czytania, pisanie i mówienia), umiejętności społeczne (np. umiejętność pracy w zespole), umiejętności i działalność w organizacjach (opisać organizacje i programy), umiejętności techniczne (np. umiejętność obsługi komputera), talenty artystyczne (np. muzyka, pisanie, projektowanie), inne umiejętności nie wymienione powyżej oraz prawo jazdy;
- **additional information** (dodatkowe informacje): dodatkowe informacje, które mogą być ważne dla pracodawcy (np. opinie, referencje);
- **annexes** (załączniki): lista załączników.

EUROPEJSKIE PORTFOLIO JĘZYKOWE

jest formą promowania wielojęzyczności i wielokulturowości. Dokument odwołuje się do pełnego zakresu językowych i międzykulturowych kompetencji oraz doświadczeń osoby uczącej się, niezależnie od tego czy zostały nabyte w formalnej edukacji, czy też poza nią. EPJ jest oparte na wspólnych europejskich standardach kształcenia językowego oraz jednolitej skali poziomów biegłości postępowania się językami obcymi. Zawiera:

- **paszport** (Passport), czyli ogólną charakterystykę kompetencji językowych danej osoby w różnych językach w danym momencie, poświadczoną m.in. listą zdanych egzaminów językowych;
- **biografię językową** (Language Biography), umożliwiającą osobie uczącej się samodzielne planowanie, analizę i ocenę własnego procesu nauki oraz czynionych postępów;
- **dokumentację** (Dossier), która pozwala osobie uczącej się dokonać wyboru materiałów poświadczających jej osiągnięcia lub doświadczenia.

1. CO MOŻE CIĘ POCIESZYĆ, CZYLI PO CO TEN EGZAMIN

Nikommu nie udało się przejść przez życie bez egzaminów. Wydaje się wręcz, że liczba egzaminów, którym przyjdzie ci stawić czoła, będzie wzrastać. Jesteś w końcu obywatelem uczącego się społeczeństwa. Cywilizacja wiedzy wymaga nieustannego, bo zapewnionego po emeryturę, poszerzania wiadomości i podnoszenia kwalifikacji. Aby sprawdzić, czy jesteś w stanie sprostać nowym zadaniom, zastosować nowe rozwiązania lub technologie, twoi przyszli pracodawcy nieraz poddadzą ci sprawdzianom. Egzaminy będą też zwieńczeniem wielu dodatkowych kursów, w których będziesz uczestniczył.

Choć trudno mówić o egzaminacyjnej rutynie ze względu na zmieniające się warunki egzaminów (ich treści, miejsce, formę, to na pewno można wyrobić w sobie takie nastawienie do sytuacji egzaminacyjnych, które pomoże im sprostać. Można też rozwinąć pewne nawyki, ułatwiające przygotowywanie się do egzaminu. Masz zatem szansę wykorzystać doświadczenia maturalne. To, czego nauczysz się o zdawaniu egzaminów teraz może stać się twoim kapitałem na przyszłość. Za kilka miesięcy może okazać się, że matura to nic w porównaniu z sesją egzaminacyjną na studiach.

Zabierz się więc do przygotowywania do matury z zapałem, traktując to jako dobrą inwestycję! Pomyśl sobie także o wszystkich egzaminach – formalnych i nieformalnych (klasówkach, testach, publicznych wystąpieniach etc.), jakie już udało ci się zdać!

Egzaminy są tak istotne, ponieważ służą dwóm ważnym celom:

- 1. diagnozie efektów nauczania** – ich wyniki stanowią informację dla nauczycieli i uczniów (oraz innych zainteresowanych, np. rodziców lub władz szkolnych) o tym, jaki poziom wiedzy i umiejętności posiada zdający. Z informacji tej różne osoby i instytucje robią różny użytek. Wyniki egzaminu pośrednio dostarczają odpowiedzi na pytania, czy nauka była dobrze zorganizowana, program – realistyczny, a zastosowane przez nauczycieli metody – odpowiednie. Dane te pomagają w planowaniu kształcenia kolejnych roczników uczniów. W ten sposób dzisiejsi zdający robią przysługę swoim o kilka lat młodszym koleżankom i kolegom. To ich wkład w rozwój systemu oświaty. Dla nich samych egzamin jest okazją do skonfrontowania opinii o własnych możliwościach, swoim poziomie wiedzy i umiejętnościach z oceną specjalistów. Egzamin uświadamia zdającym, jakie są ich mocne i słabe strony, a co za tym idzie – może wpłynąć na zmodyfikowanie sposobów i metod uczenia się w przyszłości.
- 2. kontroli osiągnięć** – politykom oświatowym, dyrektorom, nauczycielom, a także rodzicom zależy na tym, by uczniowie osiągnęli konkretne wyniki, aby wiedza i umiejętności pozwoliły im na kontynuowanie nauki lub wykonywanie określonych czynności zawodowych. Wystawiając konkretną ocenę czy podając informację o wynikach egzaminu w procentach, egzaminator wskazuje na poziom osiągnięć. Jego ocena ma istotny wpływ na szanse zdającego, na realizację jego dalszych zamierzeń – noty te weźmie bowiem pod uwagę komisja rekrutacyjna w szkole wyższej lub przyszły pracodawca.

2. NA KŁOPOTY – STRATEGIE, CZYLI CZY DO EGZAMINU MOŻNA SIĘ PRZYGOTOWAĆ?

Możliwe, że wiadomość ta nie wszystkich ucieszy w tym samym stopniu, ale..., a jednak... do egzaminu naprawdę można się przygotować. Specjaliści od egzaminowania wskazują w pierwszej kolejności na konkretne strategie. Zapewniają przy tym, że zastosowanie ich w praktyce to jeden z warunków sukcesu.

Pojęcia **strategia** na lekcjach języka obcego używano nie zawsze konsekwentnie. *Europejski system opisu kształcenia językowego*, chcąc ujednoczyć jego rozumienie, zdefiniował termin *strategia*, jako wybór określonego sposobu działania w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności. Stosowanie strategii oznacza więc umiejętność posługiwania się w działaniu czterema zasadami: **planowaniem**, **wykonywaniem**, **oceną** i **korektą**.

STRATEGIE STOSOWANE PRZED EGZAMINEM

-
- ▶ Dowiedz się o formę i zasady przeprowadzania egzaminu. Zapytaj o to nauczyciela, poszukaj informacji w Internecie (np. na stronach domowych Centralnej lub Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych).

 - ▶ Ustal, jaki jest zakres materiału egzaminacyjnego (treści).

 - ▶ Sprawdź, czy na egzaminie możliwe jest korzystanie z materiałów pomocniczych (np.: słowników, tablic gramatycznych, kartek do notowania etc.).

 - ▶ Porównaj zebrane o egzaminie informacje z opisami modelowego egzaminu, które znaleźć można w specjalistycznych publikacjach, np.: informatorach komisji egzaminacyjnych.

 - ▶ Porozmawiaj z absolwentami, zapytaj o przebieg ich egzaminów, o typowe zadania, zachowania egzaminatorów etc.

 - ▶ Zapoznaj się z zadaniami egzaminacyjnymi z poprzednich lat.

 - ▶ Obserwuj swojego nauczyciela (Zwróć uwagę na to, jakie pytania stawia podczas lekcji, jak je formułuje, co sobie ceni, a czego nie akceptuje).

 - ▶ Stosując odpowiednie kryteria samooceny, określ swoje umiejętności i podejmij decyzję, na jakim poziomie chcesz zdawać egzamin.

 - ▶ Zrób listę treści i zadań egzaminacyjnych.

 - ▶ Na liście zawierającej spis wymagań egzaminacyjnych zaznacz, które tematy są ci dobrze znane, gdzie masz jeszcze luki.

 - ▶ Zgromadź i uporządkuj materiały potrzebne do nauki.

 - ▶ Uporządkuj materiały przeznaczone do nauki według kryteriów (np.: stopnia trudności, znaczenia na egzaminie, znaczenia po egzaminie).

 - ▶ Weź udział w egzaminie próbnym.

 - ▶ Wykorzystaj każdą okazję do przeprowadzenia symulacji wybranych elementów egzaminu (np. rozmów sterowanych).

 - ▶ Zrób ściągę, ale na egzamin jej nie zabieraj!

 - ▶ Przemyśl i przygotuj pierwsze zdania, którymi rozpocząć możesz wypowiedzi na tematy podane w Informatorze, aby na początku egzaminu, kiedy stres jest największy, nie szukać w głowie potrzebnych słówek i sformułowań. Pamiętaj, by zdania te były możliwie uniwersalne i ogólne.

 - ▶ Poszukaj informacji o tym, jak uczyć się efektywnie.

 - ▶ Zaopatr się w przykładowe zestawy egzaminacyjne i przećwicz zamieszczone w nich zadania.

 - ▶ Starannie zaplanuj przygotowania do egzaminu!
-

Jeśli dobrze przyjrzeć się tym strategiom, to okaże się, że stanowią one pewną listę czynności, które należy wykonać przygotowując się do egzaminu. Zrób kopię tej listy. Umieść ją w widocznym miejscu w pokoju i systematycznie zaznaczaj, co już zrobiłeś. Nie wszystkie czynności musisz wykonać sam. Możesz podzielić się zadaniami z jedną lub kilkoma osobami (np. w wypadku zbierania materiałów).

Jeśli jakaś strategia budzi twoje wątpliwości, nie rozumiesz jej lub masz trudności w wykonaniu zalecanych czynności, porozmawiaj o tym z koleżankami i kolegami lub z nauczycielem.

3. EGZAMIN USTNY — DLACZEGO?

W twojej klasie są zapewne osoby, które potrafią poprawnie napisać długie wypracowanie, ale rzadko zabierają głos na lekcji, są także gaduły, którym niejedni zazdroszczą, że bez lęków podejmują rozmowę i nawet nie znając wszystkich słówek, potrafią wypowiadać się sensownie. Te zdolności nie zależą tylko od cech uczącego się, równie dobrze mogą być wynikiem zróżnicowanego poziomu umiejętności językowych. Tymczasem podczas egzaminu maturalnego trzeba ocenić ogólne postępy w uczeniu się języka obcego, nie ułatwiając zadania uczniom, którzy lepiej piszą, ani tym, którzy skłádniej mówią. Można to zrobić wówczas, gdy porówna się wszystkie umiejętności zdających w zakresie mówienia, pisania, słuchania i czytania, przy czym umiejętność mówienia nauczyciele i egzaminatorzy dzielą na umiejętność prowadzenia konwersacji i umiejętność wygłaszania monologów. Jeśli dobrze przyjrzy się strukturze egzaminu maturalnego, to bez trudu wskażesz wymienione właśnie elementy: słucham i rozumiem, czytam i rozumiem, rozmawiam, opowiadam i piszę.

W pierwszej chwili możesz pomyśleć – jakaż to różnica, czy rozmawiam z wykładowcą, czy coś relacjonuję lub omawiam? Różnica ta staje się jednak oczywista, kiedy porównasz przykłady czynności charakterystycznych dla wypowiedzi monologicznej i konwersacji.

Wypowiadać się to, na przykład, potrafić:

- ▶ w prosty sposób opisywać różne przeżycia i doświadczenia związane z własnymi zainteresowaniami;
- ▶ dość płynnie przedstawiać proste narracje lub opisy według kolejności wydarzeń;
- ▶ szczegółowo opisywać swoje doświadczenia, przeżycia i reakcje;
- ▶ relacjonować szczegóły nieprzewidywalnych zdarzeń (np. wypadku);
- ▶ zrelacjonować akcję książki lub filmu, a także opisać własne reakcje i opinie na ich temat;
- ▶ opisywać własne marzenia, nadzieje, ambicje;
- ▶ opowiedzieć historyjkę.

Uczestniczyć w rozmowie, to potrafić, m.in.:

- ▶ włączać się do dyskusji na znany sobie temat, wykorzystując właściwe wyrażenia, by zabrać głos;
- ▶ rozpoczynać, prowadzić i kończyć proste dialogi na znane sobie tematy lub na tematy związane z własnymi zainteresowaniami;
- ▶ stosować proste strategie rozpoczynania, podtrzymywania lub kończenia krótkiej rozmowy;
- ▶ stosownie reagować na wypowiedzi innych, nawiązywać do nich i je rozważać;
- ▶ podsumować wnioski płynące z dyskusji;
- ▶ powtórzyć fragment czyjejś wypowiedzi, by potwierdzić wzajemne zrozumienie i podtrzymać rozmowę lub dyskusję;
- ▶ zaprosić inne osoby do wzięcia udziału w dyskusji;
- ▶ okazać, że rozumie się, o czym mowa;
- ▶ poprosić o wyjaśnienie lub rozwinięcie tego, co zostało właśnie powiedziane;
- ▶ poprosić o powtórzenie tego, czego się nie rozumie;
- ▶ stosując typowe zwroty i wyrażenia poprosić o wyjaśnienie kluczowych słów lub wyrażeń, których się nie rozumie;
- ▶ okazać, że nie nadąża się za tokiem dyskusji.

Jak wiadomo, ustny egzamin z języka obcego możesz zdawać albo na poziomie podstawowym, albo na poziomie rozszerzonym.

Decyzji o tym, na jakim poziomie chcesz go zdawać nie możesz podejmować „w ciemno”. Dlatego najpierw zapoznaj się z opisami obu typów egzaminów.

4. POZIOM PODSTAWOWY, CZYLI COŚ TRZEBA UMIEĆ

Podczas egzaminu na poziomie podstawowym w zestawie egzaminacyjnym dostaniesz dwa zadania. Pierwsze zadanie będzie zawierało wskazówki dotyczące trzech różnego typu rozmów. Twoim partnerem w tych rozmowach będzie egzaminator. Dzięki tym wskazówkom dowiesz się, w jaki sposób prowadzić rozmowę i kto z was powinien ją rozpocząć.

PRZYKŁADOWY ZESTAW EGZAMINACYJNY

ROZMOWY STEROWANE

Zad. 1. Zapoznaj się z opisem trzech sytuacji. Twoim zadaniem będzie odegranie wskazanych ról.

A. UZYSKIWANIE I UDZIELANIE INFORMACJI

Chcąc zapisać się na kurs językowy zasięgasz informacji w szkole języka angielskiego w Brighton.

- ▶ Dowiedz się, czy ta szkoła organizuje kursy w lecie.
- ▶ Poinformuj, jakim kursem jesteś zainteresowany.
- ▶ Zapytaj o cenę kursu.

Rozmowę rozpoczyna egzaminujący.

B. RELACJONOWANIE WYDARZEŃ

Odwiedziłeś znajomych w Cambridge. Była to twoja pierwsza samodzielna podróż pociągiem w Anglii. Opowiedz im:

- ▶ jak poradziłeś sobie z kupnem biletów,
- ▶ jak minęła ci podróż,
- ▶ o spotkaniu niezwykłego pasażera.

Rozmowę rozpoczyna egzaminujący.

C. NEGOCJOWANIE

W akademiku mieszkasz z koleżanką/kolegą z Kanady. Chcecie zaprosić znajomych na wspólne przyjęcie.

- ▶ Zaproponuj potrawy, które wspólnie przygotujecie.
- ▶ Nie zgódź się na podanie alkoholu i podaj powód.
- ▶ Zaakceptuj wybór rodzaju muzyki, której będziecie słuchać i uzasadnij.

Rozmowę rozpoczyna zdający.

Realizacja zadania na egzaminie

- W twoich pytaniach i odpowiedziach nie może zabraknąć żadnej z wymaganych (wskazanych w tekście zadania) informacji. Przeczytaj uważnie poszczególne wskazówki, np. w pierwszej rozmówce nie możesz pominąć informacji, że interesują cię kursy językowe organizowane w lecie, bo dopiero wtedy w pełni zrealizujesz zadanie i komisja będzie mogła przyznać ci punkt.
- Natomiast same pytania lub odpowiedzi formułować możesz na różne sposoby, posługując się różnymi konstrukcjami, ponieważ przygotowane zdania nie są przeznaczone do bezpośredniego tłumaczenia. Oceniany będziesz za to, czy twoja wypowiedź zawiera wszystkie wymagane informacje.
- Zanim zaczniesz mówić, zastanów się, co i w jakiej kolejności chcesz powiedzieć.
- Masz nie tylko mówić, ale także słuchać odpowiedzi!
- Patrz na swojego rozmówcę!

Zad. 2. Opisz poniższą ilustrację i odpowiedz na pytania egzaminującego.

Pytania do ilustracji (wyłącznie w zestawie dla egzaminującego):

1. Czy praca w kuchni sprawia temu mężczyźnie przyjemność? Uzasadnij swoją opinię.
2. Czy mężczyźni powinni pomagać w pracach domowych? Dlaczego tak, dlaczego nie?

Realizacja zadania na egzaminie

W zadaniu drugim opisując ilustrację powinieneś uwzględnić trzy elementy:

- opis osób widocznych na ilustracji,
- opis miejsca, w którym się znajdują
- opis czynności wykonywanych przez te osoby.

Opis powinien być uporządkowany (np. według zasady: omawiamy ilustrację rozpoczynając „od ogółu” i dochodząc „do szczegółu”). W drugiej części zadania, na pytania egzaminującego należy odpowiadać w sposób pełny, wyczerpujący i zgodny z tematem. Odpowiadając na pytanie pierwsze powinieneś – w oparciu o ilustrację – wyciągnąć pewne wnioski. W pytaniu drugim chodzi o wyrażenie opinii na temat/tematy, które wiążą się z sytuacją przedstawioną na ilustracji.

KRYTERIA OCENIANIA, CZYLI ILE MOŻESZ ZAROBIĆ NA ROZMOWACH „KONTROLOWANYCH” I OPISIE ILUSTRACJI

Za zadanie pierwsze możesz uzyskać dziewięć punktów, po trzy za każdą rozmowę. Ponieważ każda z „rozmówek” zawiera po trzy podpunkty, wiesz już, że za każdy podpunkt możesz otrzymać po jednym punkcie.

Za zadanie drugie – za opis ilustracji i za odpowiedzi na dwa pytania z zestawu egzaminatora – możesz otrzymać sześć punktów: dwa za samodzielny opis ilustracji oraz po dwa za odpowiedź na każde z pytań. Egzaminator będzie oceniał również twoje umiejętności językowe w obu zadaniach łącznie. Możesz za nie uzyskać maksymalnie pięć punktów. Oceniając twoje umiejętności językowe, egzaminator weźmie pod uwagę to, czy masz bogate słownictwo, czy twoje wypowiedzi są poprawne gramatycznie, czy twoje wypowiedzi są logiczne, uporządkowane, czy raczej chaotyczne. Razem, za cały egzamin na poziomie podstawowym, możesz uzyskać dwadzieścia punktów, co na świadectwie będzie wyrażone w procentach.

Zadanie 1.	3 rozmowy sterowane	➔	9 pkt
Zadanie 2.	Opis ilustracji + 2 pytania	➔	6 pkt
Umiejętności językowe w zadaniach 1 + 2		➔	5 pkt
Razem		➔	20 pkt (100%)

PRZYKŁADOWE ROZWIĄZANIE ZADANIA 1.**OCENIANIE****A. UZYSKIWANIE I UDZIELANIE INFORMACJI**

Inf. 1	Egzaminator: „Czym mogę służyć?” Zdający: „Chcę się zapisać na kurs języka angielskiego w waszej szkole. Czy organizują Państwo takie kursy?”	Komunikat zgodny z poleceniem, ale niekompletny (brak informacji o tym, że kurs ma być w lecie) – egzaminator przyznaje 0 pkt.
---------------	--	--

Inf. 1	Egzaminator: „A na jaki kurs chciałby się Pan zapisać?” Zdający: „Mam zamiar podszkolić się w zakresie języka biznesu i takiego kursu szukam.” Egzaminator: „W sierpniu planujemy kurs języka biznesu w Londynie. Czy byłby Pan zainteresowany?”	Komunikat kompletny, zgodny z poleceniem – egzaminator przyznaje 1 pkt.
---------------	--	---

Inf. 1	Zdający: „Jak najbardziej. W jakiej cenie są takie kursy?”	Komunikat kompletny, zgodny z poleceniem – egzaminator przyznaje 1 pkt.
---------------	--	---

B. RELACJONOWANIE WYDARZEŃ

Inf. 1	Egzaminator: „Nareszcie przyjechałeś! To twoja pierwsza podróż pociągiem w Anglii. Jak sobie poradziłeś z kupnem biletu?” Zdający: „Najpierw poszedłem do informacji i wypytałem o wszystko. Poprosiłem, żeby zapisano mi wszystkie informacje na kartce i z tym poszedłem do kasy.”	Komunikat kompletny, zgodny z poleceniem – egzaminator przyznaje 1 pkt.
---------------	---	---

Inf. 1	Egzaminator: „A sama podróż, jak ci minęła?” Zdający: „Bardzo spokojnie. W przedziale było kilku miłych pasażerów, z którymi rozmawiałem całą drogę. Potem poszedłem do wagonu restauracyjnego, żeby coś zjeść i tak minęła mi cała podróż.”	Komunikat kompletny, zgodny z poleceniem – egzaminator przyznaje 1 pkt.
---------------	---	---

Inf. 1	Egzaminator: „Czy spotkałeś kogoś ciekawego?” Zdający: „Nie, nikogo ciekawego.”	Zdający nie miał pomysłu na „niezwykłego pasażera”. Brak informacji – egzaminator przyznaje 0 pkt.
---------------	--	--

C. NEGOCJOWANIE

Inf. 1	Zdający: „Wiesz co, jeżeli chodzi o przyjęcie w przyszłym tygodniu, to przygotujmy coś z włoskiej kuchni. Możemy podać spaghetti i sałatki. Nie mielibyśmy z tym dużo pracy, a wszyscy to lubią.”	Komunikat kompletny, zgodny z poleceniem – egzaminator przyznaje 1 pkt.
---------------	---	---

Inf. 1	Egzaminator: „No dobrze, ale do tego koniecznie podajmy czerwone wino.” Zdający: „Lepiej nie, pamiętasz ile mieliśmy kłopotu z uspokojeniem towarzystwa ostatnio, jak zaczęli śpiewać?”	Komunikat kompletny, zgodny z poleceniem – egzaminator przyznaje 1 pkt.
---------------	--	---

Inf. 1	Egzaminator: „No dobrze, ale za to przyniosę płyty z reggae, które ostatnio kupiłem.” Zdający: „Świetny pomysł.”	Komunikat niekompletny (brak uzasadnienia) – egzaminator przyznaje 0 pkt.
---------------	---	---

UMIĘTNOŚCI JĘZYKOWE

Egzaminator określa orientacyjnie poziom umiejętności językowych ucznia – np. jego umiejętności mieszczą się w przedziale 4–5 pkt. Decyzję o ostatecznej punktacji komisja podejmuje po rozwiązaniu przez zdającego drugiego zadania.

PRZYKŁADOWE ROZWIĄZANIE ZADANIA 2.

OCENIANIE

OPIS ILUSTRACJI:

2a

Zdający: „Na zdjęciu widzę mężczyznę pracującego w kuchni. Mężczyzna jest w wieku około 50 lat, jest tęgi, ma brodę i jest ubrany w białą czapkę i biały fartuch kuchenny. Kuchnia, w której pracuje jest duża i nowoczesna. Na stole stoją talerze, miski z sałatkami, czy też innymi potrawami i pudełka z różnymi przyprawami albo składnikami potrawy, którą mężczyzna przygotowuje. Mężczyzna trzyma w ręce chochlę. Śmiejąc się mówi coś do osoby, która robi mu zdjęcie. Chyba przygotowuje posiłek, na przykład obiad albo kolację.”

Opis ilustracji jest pełny, ponieważ zawiera informacje na temat osoby, miejsca i czynności wykonywanych przez bohatera ilustracji. Wypowiedź zdającego jest logiczna i uporządkowana. Egzaminator przyznaje 2 pkt.

2b

ODPOWIEDZI NA PYTANIA EGZAMINATORA:

1. Zdający: „Sądzę, że praca w kuchni sprawia temu mężczyźnie przyjemność.”

Odpowiedź na pytanie jest zgodna z treścią zadanego pytania, ale brak uzasadnienia. Egzaminator przyznaje 1 pkt.

2. Zdający: „Myślę, że mężczyźni powinni pomagać w pracach domowych swoim żonom albo matkom, ponieważ obecnie kobiety także pracują zawodowo i z tego powodu mają dużo obowiązków. Kobiety i mężczyźni powinni sobie wzajemnie pomagać.”

Odpowiedź na pytanie jest pełna i zgodna z treścią zadanego pytania. Egzaminator przyznaje 2 pkt.

UMIĘTNOŚCI JĘZYKOWE

Egzaminator ocenia umiejętności językowe, przyznaje punkty za realizację pierwszego i drugiego zadania łącznie, np. 4 pkt.

Tak więc za rozwiązanie zadań na poziomie podstawowym nasz uczeń zdobył 15 z 20 punktów. Przeliczając na procenty byłoby to 75%. Świetnie! A na świadectwie będzie miał taki wpis:

Egzamin ustny:

„Język obcy nowożytny – (angielski, francuski, czy inny wybrany przez ucznia język)

Poziom podstawowy – 75%”

5. POZIOM ROZSZERZONY, CZYLI TRZEBA UMIEĆ WIĘCEJ

W czasie egzaminu na poziomie rozszerzonym, na sali egzaminacyjnej może się znajdować dwóch uczniów. Jeden z nich będzie miał 15 minut na odpowiedź, a drugi 15 minut na przygotowanie do egzaminu. Najpierw wylosujesz swój zestaw zadań, a następnie zajmiesz miejsce przy stoliku, gdzie znajdziesz kartki papieru z pieczętką szkoły. Możesz na nich robić notatki, które wykorzystasz podczas egzaminu. Taka możliwość to dobre wsparcie.

W zestawie, który wylosujesz znajdziesz dwa zadania do rozwiązania. Zadania te będziesz wykonywał postępując się „stymulusem”, czyli kompozycją zdjęć, tytułów prasowych, krótkich fragmentów tekstu, tabeli lub wykresów. „Stymulus” i zawarte w nim informacje będą podstawą do rozmowy z egzaminatorem, który zada ci 4–5 pytań umieszczonych w jego zestawie. W zadaniu drugim podane będą dwa tematy, z których musisz wybrać jeden. Temat ten omówisz, a następnie odpowiesz na kilka pytań egzaminatora.

PRZYKŁADOWY ZESTAW

Zad. 1.

ROZMOWA NA PODSTAWIE MATERIAŁU STYMULUJĄCEGO

Przeanalizuj przedstawiony materiał. Przygotuj się do jego 2- lub 3-minutowej prezentacji i rozmowy z egzaminatorem na temat:

- ▶ różnych sposobów spędzania wakacji,
- ▶ planowania wyjazdu wakacyjnego,
- ▶ preferencji młodzieży w wyborze sposobu spędzania wakacji.

Pytania (wyłącznie w zestawie dla egzaminatora):

1. Czy możesz opisać materiał w odniesieniu do głównego problemu?
2. Jak rozumiesz hasło „I love to go a-wandering”?
3. Jakie usługi związane z wyjazdem wakacyjnym proponuje przedstawiony materiał?
4. Co sądzisz o planowaniu wakacji?
5. Jaki sposób spędzania wakacji/urlopu jest obecnie preferowany wśród twoich rówieśników?

Realizacja zadania na egzaminie

Aby dobrze wywiązać się z polecenia, należy odpowiedzieć na pytania egzaminującego. Są to trzy różne rodzaje pytań: pytania o opis materiału stymulującego, pytania o interpretację materiału oraz pytanie o twoją opinię.

Odpowiadając na pierwsze pytanie egzaminującego cię nauczyciela, opisujesz zamieszczony w zestawie materiał stymulujący. W opisie tym musisz uwzględnić wszystkie elementy istotne dla jego treści, jak również wskazać na główny problem/główny temat, którego dotyczy ten materiał. Zwróć uwagę na 2–3 dyspozycje umieszczone w poleceniu. Dyspozycje te są powiązane zarówno z materiałem stymulującym, jak również z pytaniami umieszczonymi w zestawie egzaminującego. Następne pytania egzaminatora (jedno lub dwa) będą związane z interpretacją materiału stymulującego, na przykład: „Jak rozumiesz tytuł...?” lub „Zinterpretuj dane zamieszczone w załączonej tabeli”. Ostatnie pytania egzaminatora będą dotyczyły twoich opinii na tematy związane z materiałem stymulującym. Pytania te mogą wykraczać poza materiał stymulujący, ale będą się odwoływały do twoich doświadczeń czy też zainteresowań. Twoje odpowiedzi powinny być pełne i wyczerpujące.

Zad. 2.

PREZENTACJA TEMATU I DYSKUSJA Z EGZAMINATOREM

Zapoznaj się z podanymi tematami. Wybierz jeden i przygotuj się do jego prezentacji oraz do dyskusji z egzaminatorem.

1. Internet zmienił świat – omów zalety i wady tego medium.
2. Operacje plastyczne są coraz bardziej popularne. Omów przyczyny tego zjawiska i możliwe niebezpieczeństwa.

Realizacja zadania na egzaminie

Kiedy już zdecydujesz się na wybór jednego z dwóch tematów zaplanuj swoją prezentację. Mówiąc po prostu – przygotuj **plan** wypowiedzi. Powinna ona mieć określoną strukturę, to znaczy powinna mieć wstęp, rozwinięcie i zakończenie. We wstępie możesz powiedzieć, który temat wybrałeś i dlaczego. Następnie zrób wprowadzenie do tematu i wspomnij, że ma wiele aspektów. W rozwinięciu uwzględnij kilka z nich. Postaraj się podać kilka przykładów i argumentów dotyczących różnych aspektów tematu i prezentowanych przez siebie poglądów. W zakończeniu podsumuj wypowiedź wyrażając swoją opinię na dany

temat. Prezentacja powinna trwać około 2–3 minut. Egzaminatorzy nie będą ci przerywać, chyba że przekroczysz czas. Staraj się więc zmieścić w wyznaczonym limicie czasu, w przeciwnym razie może ci go zabraknąć na podsumowanie tematu.

Po prezentacji egzaminator będzie ci zadawał pytania dotyczące przedstawionego tematu. Pytania mogą odnosić się do:

- samej formy prezentacji (np. „Dlaczego wspomniałeś na samym początku o...? Podsumuj to, co powiedziałeś...”),
- albo treści („Uzasadnij, dlaczego wybrałeś ten temat. Powiedz coś więcej o... Wyjaśnij...”),
- lub twoich opinii („Czy podzielasz opinię, że...? Dlaczego sądzisz, że...?”).

Ważnym elementem ocenianym w tej części egzaminu jest umiejętność obrony swoich opinii i posługiwanie się wielostronną argumentacją. Tak więc możesz oczekiwać ze strony egzaminatora również pytań, sprawdzających te umiejętności (np.: „Nie zgadzam się z tym, co powiedziałeś, bo..., Nie sądzę, że...”). Odpowiadając na nie, staraj się podać konkretne, różnorodne argumenty, potwierdzające twoje tezy. Uzyskasz wówczas wysoką ocenę za odpowiedź.

Tak jak na poziomie podstawowym, również i na poziomie rozszerzonym egzaminatorzy oceniają Twoje umiejętności językowe za oba zadania łącznie.

KRYTERIA OCENIANIA NA POZIOMIE ROZSZERZONYM

Za zadanie pierwsze możesz uzyskać sześć punktów (dwa punkty za opis „stymulusa”, a cztery punkty za odpowiedzi na pozostałe pytania).

Za prezentację tematu możesz otrzymać trzy punkty, za dyskusję – cztery. Egzaminator będzie również oceniał twoje umiejętności językowe za oba zadania łącznie. Możesz uzyskać maksymalnie siedem punktów. Razem za oba zadania możesz zdobyć dwadzieścia punktów, a na świadectwie wynik twojego egzaminu będzie wyrażony procentowo z podaniem poziomu egzaminu, który zdawałeś.

Zadanie 1.	Stymulus + 4–5 pytań	→ 6 pkt
Zadanie 2.	Temat + dyskusja	→ 7 pkt
Umiejętności językowe w zadaniach 1 + 2		→ 7 pkt
Razem		→ 20 pkt (100%)

PRZYKŁADOWE ROZWIĄZANIE ZADANIA 1.

Pyt. 1

Zdający: „Materiał stymulujący dotyczy planowania wakacji i różnych form wypoczynku. Zawiera kilka zdjęć przedstawiających różne sposoby spędzania wakacji. Pierwsze zdjęcie przedstawia jakieś egzotyczne miejsce z palmami i luksusowym hotelem w tle, na drugim widzę wędrującą w górach grupę młodych ludzi, trzeci element to plakat reklamujący wycieczkę z pilotem. Zamieszczony tytuł sugeruje planowanie wakacji, a ulotka – że można planować wakacje nie tylko na własną rękę, ale z biurem podróży, co obecnie jest bardzo popularne.”

OCENIANIE

Zdający zaprezentował materiał stymulujący w sposób pełny (uwzględnił wszystkie elementy istotne dla treści materiału stymulującego) oraz określił główny problem przedstawiony w materiale stymulującym. Egzaminator przyznaje 2 pkt.

C. D. PRZYKŁADOWE...

OCENIANIE

Pyt. 2

Zdający: „Hasło to może oznaczać, że ktoś lubi wędrować podczas wakacji, lubi piesze wędrowki lub wędrowki na większą skalę (to znaczy droższe wyprawy, po świecie).”

Pyt. 3

Zdający: „W materiale dwa elementy mówią o takich usługach: ulotka i plakat reklamowy. Pierwszy z nich oferuje rezerwację biletów lotniczych, a ponadto organizowanie wyjazdów grupowych, przyjacielską i rzetelną obsługę oraz rodzimych użytkowników języka obcego (tzn. native speakerów) jako przewodników. Plakat reklamuje zwiedzanie miasta autokarem z zawodowym przewodnikiem.”

Pyt. 4

Zdający: „Nie lubię planowania wakacji. Wolę wyjeżdżać bez planu ze znajomymi, którzy lubią podobnie spędzać czas.”

Pyt. 5

Zdający: „Moi znajomi zazwyczaj wyjeżdżają pod namioty. Czasami jeździmy w góry, rzadziej nad morze. Najczęściej spędzamy czas w taki sposób, żeby wakacje nie kosztowały nas za dużo.”

Za pytania 2–5 zdający oceniani jest całościowo. W tym wypadku odpowiedzi nie odbiegają od treści zadanych pytań, choć nie są w pełni wyczerpujące (np. odpowiedź na pyt. 2).

Egzaminator przyznaje 3 pkt.

UMIĘTNOŚCI JĘZYKOWE

Egzaminator określa orientacyjnie poziom umiejętności językowych ucznia – np. jego umiejętności mieszczą się w przedziale 6–7 pkt. Decyzję o ostatecznej punktacji komisja podejmuje po rozwiązaniu przez zdającego drugiego zadania.

PRZYKŁADOWE ROZWIĄZANIE ZADANIA 2.

OCENIANIE

PREZENTACJA TEMATU

Pyt. 2a

Zdający: „Zdecydowałem się wybrać drugi temat o operacjach plastycznych.”

WSTĘP:

„Myślę, że problem operacji plastycznych jest spowodowany kilkoma przyczynami, które zamierzam przedstawić. Chcę również powiedzieć o możliwych niebezpieczeństwach, jakie mogą być spowodowane przez operacje tego typu.”

ROZWIĘCIE:

„Przyczyny:

Po pierwsze, są to przyczyny, które określiłabym jako uzasadnione z punktu widzenia medycyny lub psychologii. Są to przypadki uszkodzeń ciała lub twarzy po wypadkach, uszkodzeń, które utrudniają, czy nawet uniemożliwiają ludziom normalne życie. W takiej sytuacji operacje te są, moim zdaniem, uzasadnione i konieczne.

Z drugiej strony, wśród takich operacji, które uznałabym za uzasadnione są też i takie, którym poddają się ludzie, którzy mają zniekształcenia, deformacje ciała przeszkadzające im w normalnym funkcjonowaniu. Zbyt długi nos czy też bardzo odstające uszy mogą sprawić, że dziewczyna ma kompleksy, nie potrafi sobie ułożyć życia osobistego i traktuje swój wygląd jak życiową klęskę. Myślę, że psycholog uznałby, że operacja plastyczna może być w takim przypadku konieczna i uzasadniona.

W swojej prezentacji uczeń zawarł wszystkie elementy tematu: „Operacje plastyczne są coraz bardziej popularne. Omów **przyczyny** tego zjawiska i możliwe **niebezpieczeństwa**”.

Konstrukcja prezentacji była poprawna (wstęp, rozwinięcie i zakończenie), a jej części powiązane logicznie.

Wśród coraz częstszych przyczyn operacji plastycznych są jednak i takie, które wywołują coraz większe kontrowersje. Są to operacje, którym poddają się bogaci ludzie, których wygląd zewnętrzny, choć nieodbiegający od normy, nie zadawała ich. Nie odpowiada im ich waga, a w wypadku kobiet – rozmiar biustu czy kształt ust lub nie akceptują oznak starzenia. Tego typu operacje wypływają z próżności i moim zdaniem są nieuzasadnione.

Niebezpieczeństwa:

Operacje plastyczne, jak wszystkie inne, są niebezpieczne. Zagrożenia wynikają z samego faktu poddania się operacji, możliwe są komplikacje pooperyacyjne, złe samopoczucie po narkozie, zakażenie, gorączka, ból, blizny, odrzut implantu. Zawsze istnieje ryzyko, że operacja nie będzie w pełni udana, a pacjent nie będzie zadowolony.

Drugie niebezpieczeństwo jest innej natury. Operacje plastyczne są w pewien sposób ingerencją w naturę, jej fałszowaniem. Czy możemy mieć pewność, że urodziwa kobieta jest taka z natury, czy za sprawą artysty-chirurga? Albo polityk budzący swoim wyglądem nasze zaufanie, czy taki jest w rzeczywistości, czy zawdzięcza to medycynie?

Prasa i telewizja wywierają na nas ogromną presję, propagując pewne kanony urody. Idealny wzorzec, to osoba młoda, szczupła, zgrabna i piękna. Operacje plastyczne dają możliwość zbliżenia się do tego ideału, choć tylko ludziom majątnym. Przeraża mnie jednak myśl o ulicach zaludnionych, jak w powieści science-fiction, sobowtórami o szczupłych i zgrabnych sylwetkach."

ZAKOŃCZENIE:

„Problem operacji plastycznych jest bardzo złożony. Na pewno stanowią one ogromną szansę dla tych, których natura obdarowała widocznymi wadami lub tych, którzy są oszpecceni na skutek wypadków. Czuję jednak sprzeciw wobec osób, które fundują sobie operacje plastyczne wyłącznie z powodu własnej próżności.”

Treść była bogata, ujęcie wielostronne. Egzaminator przyznaje 3 pkt.

DYSKUSJA

Pyt. 1 **Egzaminator:** „Dlaczego zdecydowałeś się wybrać pierwszy temat?”

Zdający: „Wybrałem go, ponieważ ostatnimi czasy temat ten wywołuje duże zainteresowanie opinii publicznej. Głośne są przypadki poddawania się operacjom plastycznym wśród aktorów i piosenkarzy.”

Pyt. 2 **Egzaminator:** „W jakich innych zawodach kwestia wyglądu zewnętrznego jest szczególnie istotna?”

Zdający: „Może to być dziennikarz telewizyjny, polityk, a nawet biznesmen.”

Egzaminator: „Czy według ciebie te osoby powinny robić sobie operacje plastyczne?”

Zdający: „Nie, ponieważ mogą wtedy stracić wiarygodność, zaufanie swojej widowni, rozmówców czy też klientów. Można ich podejrzewać o to, że chcą ukryć, jacy są naprawdę.”

Pyt. 3 **Egzaminator:** „Czy nie sądzisz, że powinniśmy dbać o swój wygląd, a nawet zmienić go, żeby zwiększyć swoje szanse na lepszą pracę?”

Zdający: „Dbać, jak najbardziej, ale w sposób naturalny, na przykład uprawiając gimnastykę, czy stosując zdrową dietę. Dla mnie takie operacje są tym, czym środki dopingujące w sporcie.”

Pyt. 4 **Egzaminator:** „Nie zgadzam się z tym, co powiedziałaś na temat

Ocena udziału ucznia w dyskusji, sposobu wyrażania opinii i argumentowania jest oceną całościową, za odpowiedzi na wszystkie pytania.

Egzaminator analizuje wszystkie elementy zawarte w kryteriach i rozważa następujące zagadnienia:

- Czy odpowiedzi były pełne?
- Czy uczeń umie bronić swojej opinii?
- Czy argumentacja była logiczna i wielostronna?

Analizując przykładowe odpowiedzi zauważamy, że zdający umie bronić swojej opinii, wypowiada się w sposób logiczny, chociaż nie wszystkie odpowiedzi były pełne, a argumentacja nie zawsze wielostronna.

Egzaminator przyznaje 3 pkt.

próżnych osób, które próbują zmienić to, co im dała natura. Jeżeli kogoś na to stać, to może robić ze swoim wyglądem, co zechce. Co o tym myślisz?”

Zdający: „Wydaje mi się, że pogoń za modą i pięknym wyglądem prowadzi do utraty indywidualizmu, swojej niepowtarzalnej osobowości, twarzy, która odzwierciedla to, jacy jesteśmy. Przerażająca wydaje mi się wizja, że powstanie jakiś wzór jedynie słusznego wyglądu i wszyscy będą starali się do niego dążyć, nawet kosztem własnego zdrowia. Michael Jackson jest tego najlepszym przykładem. Ponadto ta pogoń za szczupłą sylwetką już spowodowała pojawienie się chorób, takich jak anoreksja czy bulimia. Przerażające.”

UMIĘTNOŚCI JĘZYKOWE

Egzaminator ocenia umiejętności językowe, przyznaje punkty za realizację pierwszego i drugiego zadania, np. 6 pkt.

I znów pokażemy się o ocenę całego przykładowego egzaminu. Ile punktów uzyskał zdający egzamin uczeń? Zdobyl 17 punktów na 20 możliwych, co na świadectwie będzie zapisane w taki sposób:

Egzamin ustny:

„Język obcy nowożytny – (angielski, francuski, niemiecki...)”

Poziom rozszerzony – 85%”

6. PRZEBIEG EGZAMINU, CZYLI CO JEST GRANE?

W komisji egzaminacyjnej będą zasiadały minimum trzy osoby – przewodniczący komisji (którym musi być przeszkolony egzaminator z danego języka) oraz dwaj nauczyciele tego języka. Obecność przeszkolonego egzaminatora gwarantuje, że egzamin będzie przebiegał zgodnie z ustalonymi zasadami, z zastosowaniem przyjętych kryteriów oceniania. Przeszkolony egzaminator zadba również o to, aby nieprzeszkoleni nauczyciele prowadzili egzamin właściwie. Gwarantują to procedury maturalne. Twój egzamin będzie miał mniej więcej taki przebieg:

POZIOM PODSTAWOWY

- ▶ Losujesz zestaw i masz 5 minut na przygotowanie się.
- ▶ Podchodzisz do stolika, przy którym siedzi komisja egzaminacyjna i przystępujesz do egzaminu.
- ▶ Zadanie 1: odgrywasz rozmowy opisane w scenariuszu, a nauczyciel egzaminujący cię przyjmuje rolę drugiego rozmówcy.
- ▶ Członkowie komisji oceniają twoje wypowiedzi (**nie czuj się tym speszony, że będą robili notatki**).
- ▶ Komisja ocenia również umiejętności językowe, jakie zaprezentowałeś odgrywając rozmówki.
- ▶ Zadanie 2: opisujesz ilustrację (**pamiętaj o trzech wymaganych elementach – opisie osób, miejsc, czynności**) – członkowie komisji oceniają twój opis ilustracji.
- ▶ Egzaminator zadaje pytania umieszczone w jego zestawie. Komisja ocenia twoje odpowiedzi.
- ▶ Po zrealizowaniu obu zadań komisja ocenia twoje umiejętności językowe (jest to wspólna ocena umiejętności za oba zadania).
- ▶ Cały egzamin trwa około 10 minut.
- ▶ Komisja ustala ostateczną ocenę bezpośrednio po odpowiedzi każdego zdającego.

POZIOM ROZSZERZONY

- ▶ Losujesz zestaw i masz 15 minut na przygotowanie się do odpowiedzi.
- ▶ Przygotowując się przeanalizuj „stymulus” pod kątem trzech punktów zamieszczonych w poleceniu. Wybierz jeden z dwóch tematów zamieszczonych w zadaniu drugim. Sporządź plan swojej wypowiedzi (**pamiętaj o wstępie, rozwinięciu i zakończeniu**).

- ▶ Po upływie 15 minut podchodzisz do stolika, przy którym siedzi komisja egzaminacyjna i przystępujesz do egzaminu.
- ▶ Zadanie 1: egzaminujący zadaje ci pytania, która są umieszczone tylko w jego zestawie. Za pierwsze pytanie dotyczące opisu materiału stymulującego jesteś oceniany odrębnie (możesz otrzymać maksymalnie 2 pkt).
- ▶ Za odpowiedzi na pozostałe pytania jesteś oceniany osobno (możesz otrzymać maksymalnie 4 pkt).
- ▶ Egzaminatorzy oceniają twoje umiejętności językowe, które zaprezentowałaś/-łeś realizując pierwsze zadanie.
- ▶ W zadaniu drugim omówisz temat (**pamiętaj, masz na to 2–3 minuty**), a członkowie komisji będą robili notatki podczas twojej wypowiedzi, ponieważ muszą ocenić prezentację (możesz otrzymać maksymalnie 3 pkt).
- ▶ Po zakończeniu twojej prezentacji egzaminujący zada ci kilka pytań, a za odpowiedzi na nie będziesz oceniony odrębnie (możesz otrzymać maksymalnie 4 pkt).
- ▶ Po zakończeniu dyskusji egzaminatorzy oceniają twoje umiejętności językowe (będzie to wspólna ocena umiejętności za realizację obu zadań).
- ▶ Cały egzamin trwa około 15 minut.
- ▶ Komisja ustala ostateczną ocenę po przeegzaminowaniu trzech zdających.

JESZCZE KILKA WAŻNYCH INFORMACJI

- ▶ Egzaminujący nie będzie sygnalizował, ani poprawiał ewentualnych błędów, jakie popełnisz podczas egzaminu.
- ▶ Egzaminujący będzie przestrzegał określonego limitu czasu przewidzianego na realizację poszczególnych zadań i całego egzaminu.
- ▶ Na egzaminie nie będziesz mógł korzystać ze słowników.
- ▶ Egzamin będzie prowadzony w całości w języku obcym.
- ▶ Zdasz egzamin ustny, jeśli zdobędziesz 30% punktów możliwych do uzyskania z egzaminu na danym poziomie.
- ▶ Wyniki egzaminu ustnego będą ogłoszone tego samego dnia.

7. SAMOOCENA, CZYLI SKĄD WIADOMO, CO SIĘ UMIE

O egzaminie ustnym z języka obcego wiesz już wszystko. Nic nie stoi na przeszkodzie byś podjął decyzję, czy chcesz zdać egzamin na poziomie podstawowym, czy rozszerzonym. Nie musisz się przy tym kierować wyborem dokonany w odniesieniu do egzaminu pisemnego, twoje umiejętności w mówieniu mogą być bowiem większe lub mniejsze niż umiejętności pisania.

Najnowocześniejszym narzędziem do oceny kompetencji językowej jest dziś Europejskie Portfolio Językowe (EPJ), a mówiąc precyzyjniej – zawarte w nim opisy poziomów biegłości językowej. O znaczeniu EPJ pisałyśmy już we wstępie, teraz sam możesz się przekonać, czy potrafisz skorzystać z tego narzędzia.

Przeczytaj, jak w *Europejskim opisie systemu kształcenia językowego* scharakteryzowana jest na poszczególnych poziomach umiejętność mówienia. Zakreśl poziom odpowiadający twoim umiejętnościom. Musisz wiedzieć, że aby dobrze zdać maturę o zakresie podstawowym, należy posiadać umiejętności na poziomie B1, a w wypadku matury rozszerzonej na poziomie B2.

INTERAKCJA USTNA: OGÓLNA OCENA UMIEJĘTNOŚCI

- C2** Uczący się wykazuje dobrą znajomość wyrażen idiomatycznych i potocznych. Potrafi precyzyjnie wyrażać delikatniejsze odcienie znaczeń, wykorzystując szeroki zakres środków modyfikujących znaczenie. Potrafi się wycofać i przebudować wypowiedź w trudnym komunikacyjnie miejscu w taki sposób, że rozmówca nie zauważy jego trudności.
- C1** Potrafi wyrażać się płynnie i spontanicznie, prawie bez wysiłku. Sprawnie posługuje się szerokim zasobem leksykalnym, co pozwala na wypełnianie luk w słownictwie za pomocą omówień. Potrzebuje chwilami nieco czasu na znalezienie właściwych wyrażen lub stosuje strategie unikania. Tylko koncepcyjnie trudny temat może zakłócić naturalny, płynny tok jego wypowiedzi.
- B2** Potrafi płynnie, poprawnie i skutecznie wypowiadać się na wiele tematów ogólnych, akademickich, zawodowych lub dotyczących czasu wolnego, wyraźnie zaznaczając relacje między poszczególnymi stwierdzeniami. Potrafi komunikować się spontanicznie, przestrzegając reguł gramatycznych, bez widocznej konieczności ograniczania tego, co chce powiedzieć, stosując stopień formalności odpowiedni do okoliczności.
- Potrafi brać udział w rozmowie zachowując pewien stopień płynności i spontaniczności. Podtrzymywanie rozmowy z rodzimymi użytkownikami języka jest możliwe bez oznak napięcia u którejkolwiek ze stron. Potrafi podkreślić osobiste znaczenie pewnych wydarzeń i doświadczeń, a także wyrazić i uzasadnić własną opinię dostarczając istotnych wyjaśnień i argumentów.
- B1** Potrafi dosyć swobodnie prowadzić rozmowę na typowe i nietypowe tematy związane z własnymi zainteresowaniami i sprawami zawodowymi. Umie wymieniać, sprawdzać i potwierdzać informacje, radzić sobie w mniej rutynowych sytuacjach i tłumaczyć, dlaczego coś stanowi problem. Potrafi wypowiadać się na bardziej abstrakcyjne tematy, takie jak np.: sztuka, film, literatura, muzyka itp.
- Potrafi w szerokim zakresie używać prostego języka w większości sytuacji, jakie mogą wystąpić podczas podróżowania. Potrafi spontanicznie włączać się do rozmów na popularne tematy ogólne, wyrażać własne opinie i wymieniać informacje na tematy związane z własnymi zainteresowaniami lub życiem codziennym (np.: rodzina, hobby, praca, podróże, wydarzenia bieżące).
- A2** Potrafi ze stosunkową łatwością uczestniczyć w typowych i krótkich rozmowach, pod warunkiem otrzymania w razie potrzeby pomocy od rozmówcy. Potrafi bez zbyteńnego wysiłku radzić sobie z prostą, rutynową wymianą zdań. Potrafi zadawać pytania i odpowiadać na nie oraz wymieniać poglądy i informacje na znane mu tematy w możliwych do przewidzenia sytuacjach życia codziennego.
- Potrafi uczestniczyć w rozmowach wymagających prostej i bezpośredniej wymiany informacji na znane mu lub rutynowe tematy związane z pracą i czasem wolnym. Umie uczestniczyć w krótkich rozmowach towarzyskich, lecz rzadko potrafi zrozumieć wystarczająco dużo, żeby samodzielnie inicjować i podtrzymywać rozmowę.
- A1** Potrafi uczestniczyć w prostych sytuacjach komunikacyjnych, gdy rozmówca często powtarza wypowiedzi w wolniejszym tempie, parafrazuje i wyjaśnia. Potrafi zadawać proste pytania i odpowiadać na nie, a także wyrażać i uwzględniać proste stwierdzenia dotyczące codziennych potrzeb lub bardzo dobrze mu znanych tematów.

Nie wszyscy potrafią ocenić swoją kompetencję językową posługując się ogólną charakterystyką umiejętności. Nauczyciele dysponują niekiedy bardziej szczegółowymi opisami poszczególnych sprawności językowych. Przykładem jednego z nich jest charakterystyka umiejętności planowania wypowiedzi ustnej, tak ważna dla prezentacji wybranego tematu na poziomie rozszerzonym.

PLANOWANIE WYPOWIEDZI

C2	jak B2
C1	jak B2
B2	Uczący się potrafi planować, co i jak ma być powiedziane, uwzględniając wpływ planowanej wypowiedzi na odbiorcę.
B1	Potrafi przeciwzyć i wypróbować nowe określenia i wyrażenia, by uzyskać potwierdzenie właściwego odbioru. Potrafi tak przedstawić swoją wypowiedź, by zawrzeć w niej najważniejsze dla niego kwestie, wykorzystując możliwe źródła i ograniczając przekaz do tego, co może sobie przypomnieć, lub do środków, jakimi może wyrazić swoje myśli.
A2	Potrafi przypomnieć sobie i przeciwzyć zestaw odpowiednich słów i wyrażen, które ma opanowane.
A1	(brak wskaźnika) ¹⁾

Jeśli interesuje cię podobna, szczegółowa ocena twojej kompetencji językowej, poproś swojego nauczyciela, by wskazał ci źródła (np. internetowe), gdzie możesz znaleźć drobiazgowo opisy umiejętności językowych.

Jeśli nie potrafisz ocenić swoich umiejętności samodzielnie lub masz wątpliwości, czy zrobiłeś to dobrze, porozmawiaj ze swoim nauczycielem.

8. JAK TEMU PODOŁAĆ, CZYLI TWÓJ PLAN PRACY

Najważniejszy jest dobry plan – pod warunkiem, że się do niego zastosujesz.

Plan wymaga przemyślenia i starannego przygotowania. Warto przeznaczyć na to nawet miesiąc, np. cały wrzesień. Czas poświęcony na opracowanie harmonogramów i na przegląd materiałów zwróci ci się z nawiązką.

Są różne rodzaje planów. Poniżej przedstawiamy kilka przykładów. Czy przygotowując się do matury wykorzystasz wszystkie propozycje, czy tylko jedną lub dwie, zależy wyłącznie od ciebie.

PLAN CAŁKOWITY

Plan ten powinien obejmować wszystkie przedmioty, do których zdawania będziesz się przygotowywać. Powinno być w nim zapisane bardzo ogólnie to, co należy przed egzaminem wykonać. Z planu ogólnego wyprowadza się dopiero plan szczegółowy. Pierwsze dwa, a nawet trzy tygodnie warto przeznaczyć na zebranie i uporządkowanie materiału.

W planie ogólnym warto globalnie określić czas potrzebny na przygotowanie się do wszystkich zagadnień razem i każdego z osobna. Należy przy tym uwzględnić inne zajęcia i obowiązki. Ile czasu przeznaczy się na przygotowania do matury to sprawa indywidualna. Jedni będą mieli bowiem do dyspozycji dziennie trzy godziny, a inni półtorej. Opracowując plan ogólny warto zastanowić się nad powtórkami materiału z poprzednich lat. Czy powtórki z języka obcego zaplanować w tym samym dniu, w którym jest lekcja

¹⁾ Oznacza, że na danym poziomie użytkownik języka nie posiada jeszcze danej umiejętności.

języka, czy wręcz przeciwnie? Możesz przyporządkować określone dni, czy pasma czasu określonym przedmiotom. Jeśli uwielbiasz historię, możesz uczyć się jej nawet wtedy, kiedy umysł twój nie jest tak wypoczęty, a więc w ostatniej kolejności.

Na plan ogólny nanieś informacje o powtórzeniach i sprawdzianach planowanych przez nauczycieli. Ułatwi ci to uwzględnienie własnych repetycji.

PLAN TYGODNIOWY

MIESIĄC	PRZEDMIOT				
	Język Polski	Język Obcy
IX					
X					
XI					

itd.

Zapisy w planie tygodniowym powinny być jednoznaczne i nieliczne – najwyżej 3–4 w tygodniu, np.:

- wspólne ćwiczenie dialogów (rozmówek sterowanych) z Elą i Krzyśkiem,
- nauka słówek do konkretnego tematu/tematów, np. praca zawodowa, warunki pracy,
- powtórzenie tekstów poświęconych ochronie środowiska.

Zapisy w planie powinny być tak sporządzone, aby na pierwszy rzut oka dało się stwierdzić, czy zadanie zostało wykonane, czy nie.

Do sporządzenia planów tygodniowych potrzebna ci szczegółowa lista zadań, jakie sobie wytyczyłeś. Na przykład postanowiłeś codziennie czytać przez kilka minut obcojęzyczne teksty i głośno je sobie opowiadać (streszczać). Ponadto musisz przypomnieć sobie słówka z poszczególnych dziedzin, masz kilka zaległych tematów gramatycznych, nie potrafisz nic powiedzieć o ochronie środowiska, chcesz coś na ten temat przeczytać i zrobić sobie jednostronicową notatkę. Jeśli uda ci się równie precyzyjnie określić własne zamiary, wówczas bez problemu uporządkujesz zadania w tabelce.

TYDZIEŃ OD DO

PLAN DZIENNY

DZIEŃ TYGODNIA	CZYNNOŚĆ/ZADANIE	ZREALIZOWANO/UWAGI
PONIEDZIAŁEK		
WTOREK		
ŚRODA		

itd.

W planie dziennym musisz uwzględnić i przygotowania do matury i bieżącą pracę. Plany dzienne są bardzo ważne, pozwalają ci bowiem zastanowić się nad twoim rytmem dnia. Kiedy pracuje ci się najlepiej, kiedy najtrudniej ci się skupić? Oto pytania, na które należy sobie odpowiedzieć. Przy tej okazji warto zastanowić się, czy w maturalnej klasie nie za wiele wzięło się na swoje barki! Czy kurs prawa jazdy, zaplanowany w tzw. gorącej fazie, a więc w ostatnich tygodniach przed maturą to naprawdę dobry pomysł? Czy na pewno teraz musisz rozpocząć naukę karate lub hiszpańskiego? Czy trzy kursy przygotowawcze zastąpią własną pracę?

Opracowując plan dzienny pamiętaj o:

- godzinach stałych zajęć,
- czasie, jaki przeznaczasz na naukę,
- szczegółowych zadaniach, które chcesz w tym czasie wykonać,
- codziennych obowiązkach.

Pamiętaj, ucz się blokami, np. po 90 minut, z 15-minutową przerwą pomiędzy nimi. Nie „zakuwaj” non-stop przez kilka godzin! Z takiej nauki niewiele pozostaje w głowie.

DZIEŃ: poniedziałek,

	CZYNNOŚĆ / ZADANIE	ZREALIZOWANO UWAGI
8.00. -13.00.	Szkoła	
14.00.		
15.00		
16.00.- 18.00.	Jazda!!! 	

Musisz także żyć. Czy przewidziałeś telefony do przyjaciół, sprzątanie, zakupy, wyjście z psem, sport, spotkania ze znajomymi, kino?

Czy jeszcze pamiętasz, że masz rodzinę, która na ciebie liczy? Że w poniedziałki zawsze odbierasz siostrę ze szkoły i pomagasz jej odrobić lekcje?

Zastanów się, w jakich sytuacjach możesz się uczyć, by zaoszczędzić czas (w autobusie lub pociągu, w poradni lekarskiej lub na poczcie). W podróży czy w kolejce do lekarza nie wzniesiesz się zapewne na szczyty swoich intelektualnych możliwości, ale to dobry czas na uczenie się na pamięć słówek lub wyjątków gramatycznych – przypomnienie sobie podstawowych reguł, np. odmiany czasowników itp.

Pamiętaj, że codziennie należy przewidzieć godzinę tylko dla siebie – na odpoczynek i rozrywkę. Po intensywnej nauce zapewnij sobie ruch: jogging, jazda na rowerze, na rolkach, basen.

Jeśli chcesz pracować z planem „w rękę”, możesz przygotować sobie odpowiednie wzory arkuszy/tabel w komputerze i wydrukować potrzebną liczbę. Wypełnione arkusze umieść w miejscu, w którym się uczysz i systematycznie zaznaczaj, co już zrobiłeś. Kontroluj siebie!

Co zyskujesz opracowując plan pracy?

- Wiesz, w jakim punkcie jesteś. To czyni cię pewnym i uwalnia od stresu.
- Uczysz się szybciej. Jesteś zrelaksowany i nie wiesz, co to presja czasu. Możesz się skoncentrować na realizowaniu swojego terminarza.
- Dobry plan powoduje, że oszczędzasz czas, masz go więcej dla przyjaciół.

- Jeśli trafi się coś nieprzewidzianego, nie wybijaj cię to z rytmu, bo od razu wiesz, kiedy (w jakim wolnym terminie) możesz nadrobić zaległości.
- Możesz cieszyć się wolnym czasem. Nie musisz stale myśleć o tym, ile jeszcze masz do zrobienia i że zamiast iść na kawę powinieneś się uczyć.

PODZIAŁ MATERIAŁU

Kucie wychodzi z mody.

Po całodziennym/całonocnym uczeniu się na pamięć, następnego dnia czujesz się „wypluty”. Trudno ci się do czegoś zabrać, albo w ogóle nie możesz się zmobilizować do pracy. I tak zaczynasz rozmiękać się ze swoim terminarzem.

Lepiej podzielić materiał na porcje i regularnie uczyć się po trochu.

W modzie jest rozsądne uczenie się, pokażemy ci, jak sensownie podzielić materiał, który musisz opanować do egzaminu.

1. KROK

Na starcie przygotowań do matury masz w głowie kompletny chaos. Kłębą się w niej takie pytania: co w ogóle mam do zrobienia? Czy zdążę się nauczyć? Czy potrafię się zmobilizować? Nie wpadaj w panikę! Zrób listę tego, co masz do zrobienia i zbierz materiał; w tym celu sięgnij do źródeł. Pomoże ci zestaw tematów egzaminacyjnych umieszczony w Informatorze.

A zatem:

- ▶ poproś nauczyciela o listę wymaganych tematów,
- ▶ przejrzyj spisy treści w podręczniku,
- ▶ przekartkuj zeszyty,
- ▶ przeczytaj Informatory,
- ▶ zapytaj koleżanki i kolegów, jakie tematy czy zagadnienia będą opracowywać.

2. KROK

Uporządkuj tematy i materiały.

Zrób listę pytań, które mogą paść na egzaminie lub listę przykładowych zadań. Sprawdź, czy w materiale, który zebrałeś znajdują się treści pomocne w ich realizacji.

Wśród twoich materiałów pomocniczych mogą znaleźć się:

- ▶ spis treści podręcznika,
- ▶ notatki z lekcji,
- ▶ artykuły z gazet,
- ▶ tablice gramatyczne,
- ▶ tematyczne zestawy słówek.

Teraz wiesz już sporo, a wskazanie tego, czego nie pamiętasz jest stosunkowo łatwe.

3. KROK

Nadszedł czas na rozwianie ostatnich wątpliwości. Pomogą ci je wyjaśnić:

- ▶ nauczyciele,
- ▶ inni uczniowie,
- ▶ znajomi, którzy są fachowcami w danej dziedzinie,
- ▶ rodzice.

Nie wstydź się! Pytaj!

4. KROK

Podziel materiał na sensowne porcje. Nie dziel według objętości lub czasu (np. na każdy z tematów po 3 godziny), tylko tak, abyś przerabiał zamknięte całości. Oczywiście może się zdarzyć, że jakiś pakiet będzie dłuższy lub bardziej czasochłonny. Pamiętaj jednak, że lepiej zapamiętuje się całość niż fragmenty. Jeśli podzielisz materiał na równe części wcale nie będziesz uczył się efektywniej.

5. KROK

Jeśli dysponujesz swoim podzielonym na partie, uporządkowanym i częściowo dobrze ci znanym materiałem, zrób kartotekę.

Rozpisz każdy temat na oddzielnej kartce formatu A5. Jakiś temat może zająć więcej miejsca, przeznacz wówczas na niego 2–3 arkusze papieru, ale nigdy nie zapisuj na jednej kartce dwóch zagadnień, nawet jeśli są one bardzo krótkie. Mając tak przygotowane zapiski możesz je rozsądnie posortować i przełożyć to, co dobrze umiesz na koniec. Od ciebie zależy, czy na przygotowanie kartoteki przeznacysz jeden dzień, czy będziesz ją przygotowywał partiami, np. raz w miesiącu.

Tak oto z hańdy śmieci powstała kartoteka złożona z kartek z jasnymi i konkretnymi zapisami.

Stres, lęk, brak motywacji czy frustracja – precz z tym! Powodzenia!!!

9. JAK TEMU PODOŁAĆ, CZYLI PARĘ PRAKTYCZNYCH ROZWIĄZAŃ

Oto kilka praktycznych pomysłów, które pomogą ci w nauce do egzaminu z języka obcego.

▶▶ OPRACUJ LISTĘ PRZYDATNYCH ZWROTÓW I WYRAŻEŃ

Przygotuj listę słówek i zwrotów najczęściej używanych w rozmowie, prezentacji lub negocjacjach. Mogą znaleźć się wśród nich rzeczowniki, przymiotniki, czasowniki, przysłówki etc. a także całe wyrażenia. Możesz podzielić je według kategorii zaproponowanych poniżej lub pogrupować w inny sposób.

A. UDZIELANIE I POZYSKIWANIE INFORMACJI, NP.:

- *moim zdaniem..., jestem zdania..., wydaje mi się, że..., sądzę, że..., mam wrażenie, że..., z całą pewnością..., na ile wiem..., jak mi wiadomo...*
- przykłady pytań szczegółowych (kto? co? jak?...) ze szczególnym uwzględnieniem ich konstrukcji

B. RELACJONOWANIE I NEGOCJOWANIE, NP.:

- porównywanie, przeciwstawianie
tak samo, jak..., podobnie, jak..., w porównaniu z..., w przeciwieństwie do...
- zaprzeczanie
w żadnym razie, pod żadnym pozorem, nie zgadzam się z..., mam inny pogląd..., to się niestety nie zgadza..., to tylko część prawdy...
- przytakiwanie, potwierdzanie
zgadzam się w pełni..., jestem tego samego zdania..., mogę to potwierdzić...
- uzasadnianie
dlatego..., ponieważ..., przemawiają za tym argumenty...
- wyrażanie wątpliwości, przypuszczeń
możliwe, że..., przypuszczalnie..., prawdopodobnie..., mam obawy, że..., mogłoby tak być, gdyby...
- wyrażanie życzeń i zamiarów
marzę o..., mam zamiar..., chętnie zrobiłbym/-abym...
- prośenie, domaganie się (żądanie)
proszę..., zalecam..., oczekuję, że..., mógłby pan...
- polecanie, zalecanie, proponowanie
polecam..., może zechciałbyś/-abyś, ..., na twoim/pani miejscu zrobiłabym...

↓
itd.

Rozbuduj tę listę. Wypisując słówka pamiętaj o zwróceniu uwagi na ich odmianę, przypadek lub przyimek, z którym się łączą. Dobrze jest umieścić słówko w kontekście. Przykładowe zdanie możesz ułożyć sam lub wypisać je ze słownika.

Zwróć uwagę na to, że użycie niektórych form wymaga nie tylko znajomości słówek, ale także konstrukcji gramatycznych (np.: budowy zdań porównawczych, użycia trybu przypuszczającego). Na swojej liście zaznacz to, dopisując odpowiednią uwagę.

Twoja lista mogłaby wyglądać tak:

SŁÓWKO LUB WYRAŻENIE	TO SŁÓWKO LUB WYRAŻENIE W JĘZYKU OBCYM	PRZYKŁAD	UWAGA NA GRAMATYKĘ!
Zgadzać się z kimś	übereinstimmen mit (D.)	Wir stimmen mit Ihnen überein, dass etwas unternommen werden muss.	$\left[\begin{array}{l} -en \\ -em \end{array} \right]$ pamiętać o końcówkach rodzajników i przymiotników w Dativie !!

Porównajcie swoje listy w parach lub w małych grupach. Uzupełnijcie je i dokonajcie wspólnej korekty. Jeśli macie jakieś wątpliwości, poproście o pomoc nauczyciela.

►► UCZ SIĘ Z PARTNERKĄ LUB PARTNEREM

Od dawna wiadomo, że niejedna rzecz robiona w parze okazuje się znacznie przyjemniejsza. Dotyczy to także nauki. Dobra partnerka czy dobry partner to nieoceniony skarb:

1. Dostrzeże to, co przeoczysz.
2. Podrzuci kilka pomysłów.
3. Wykona część pracy.
4. Zdopinguje cię do działania, kiedy wydaje ci się, że dłużej nie dasz rady.
5. Porozmawia o tym, nad czym razem pracujecie! (inni nie zawsze są gotowi do wysłuchiwania twych złorzeczeń na temat liczby czasów, wymyślonych wyłącznie na twoją zglębę).
6. Zrobi kawę albo kanapkę.
7. Poprawi twój błąd.

Uczenie się we współpracy od dawna uchodzi za jedną z najefektywniejszych i najmniej bolesnych form nauki. Te zalety wynikają stąd, że nie ma dwóch osób o identycznej wiedzy, umiejętnościach i doświadczeniach życiowych oraz z faktu, że nie sposób wiedzieć i umieć wszystko oraz wszystkiego doświadczyć. Twoja partnerka lub partner to uzupełnienie twoich kompetencji i możliwości. Razem wiecie i umiecie więcej, macie więcej energii i więcej czasu. Jest jeden warunek – twoja partnerka lub partner musi być osobą odpowiedzialną.

Jeśli już ją lub jego znalazłeś, bez zwłoki zasiądźcie razem i wspólnie zaplanujcie swoje przygotowania do matury z języka obcego. Zastanówcie się, kiedy wasza współpraca będzie najbardziej efektywna. Szybko dojdziecie do wniosku, że rzeczywiste profity przyniesie wam:

- ćwiczenie rozmów „kontrolowanych”,
- wzajemne odpytywanie się z opisywania ilustracji lub opowiadania na wybrany temat,
- wzajemne poprawianie błędów, ponieważ własne błędy najtrudniej zauważyć, a co za tym idzie – wyeliminować.

▶▶ OPRACUJ LISTĘ TEMATÓW ROZMÓWEK

W Informatorze maturalnym w rozdziale pierwszym znajduje się katalog piętnastu bloków tematycznych. Przystępujący do matury powinni umieć wypowiedzieć się na każdy z tych tematów. Jeśli chodzi o hasła tematyczne, to poziom rozszerzony niewiele różni się od poziomu podstawowego. Widać to w naszej tabeli. **Tematy dla poziomu rozszerzonego zostały wyróżnione tłustym drukiem.**

Różnica w poziomie egzaminów staje się wyraźniejsza dopiero wówczas, gdy porównamy oczekiwania wobec zdających i kryteria ich oceniania. W odniesieniu do zagadnienia „obsługa i korzystanie z urządzeń technicznych” na poziomie podstawowym wystarczy podać i zrozumieć proste informacje, np. zrozumieć instrukcję obsługi urządzenia technicznego lub poinstruować kogoś, jak ma z tego urządzenia skorzystać. Na poziomie rozszerzonym trzeba poradzić sobie z wypowiedziami bardziej rozbudowanymi, np. zrozumieć krótki tekst popularno-naukowy opisujący nowe odkrycia techniczne i wypowiedzieć się na temat możliwości ich wykorzystania dla dobra ludzi lub przeciw nim.

W tabeli obok tematów zapisz numery stron z podręcznika, na których znajdziesz materiały dotyczące poszczególnych haseł tematycznych. Jeśli w twoim podręczniku tematy te nie zostały zaprezentowane, poszukaj materiałów w innych książkach lub w Internecie.

W kolejnej rubryce wypisz typowe dla danego tematu sytuacje (kilka), np. obok podróżowania możesz dopisać: kupowanie biletu, dowiadywanie się o warunki podróży, zgubienie bagażu, spóźnienie się na pociąg/samolot (z własnej lub cudzej winy), rezerwacja hotelu, wykupywanie wycieczki etc. Każda sytuacja to kilku-, np. ośmiozdaniowy dialog, zawierający podstawowe słownictwo.

	KATALOG TEMATYCZNY	GDZIE TO ZNAJDĘ W PODRĘCZNIKU?	MOŻLIWE SYTUACJE/ TEMATY ROZMÓWEK
1.	Człowiek – dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia, emocje, problemy etyczne		
2.	Dom – miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i wyposażenia, wynajmowanie, kupno i sprzedaż mieszkań		
3.	Szkoła – przedmioty, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne, system oświaty		
4.	Praca – popularne zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza, rynek pracy		
5.	Życie rodzinne i towarzyskie – okresy życia, członkowie rodziny, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy		
6.	Żywność – artykuły spożywcze, przygotowanie potraw, posiłki, lokale gastronomiczne, diety		
7.	Zakupy i usługi – rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, reklamacja , korzystanie z usług, środki płatnicze, banki, ubezpieczenia		
8.	Podróżowanie i turystyka – środki transportu, baza noclegowa, informacja turystyczna, wycieczki, zwiedzanie, wypadki i awarie		
9.	Kultura – podstawowe dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze		

KATALOG TEMATYCZNY	GDZIE TO ZNAJDĘ W PODRĘCZNIKU?	MOŻLIWE SYTUACJE/ TEMATY ROZMÓWEK
10. Sport – dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy, sporty ekstremalne		
11. Zdrowie – higieniczny tryb życia, podstawowe schorzenia, ich objawy i leczenie, niepełnosprawni, uzależnienia, system ochrony zdrowia		
12. Nauka, technika – odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z urządzeń technicznych, współczesne środki przekazu i przetwarzania informacji		
13. Świat przyrody – klimat, świat roślin i zwierząt, krajobraz, zagrożenie i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, przestrzeń kosmiczna		
14. Państwo i społeczeństwo – struktura państwa, urzędy, organizacje międzynarodowe, problemy i konflikty wewnętrzne i międzynarodowe, przestępczość, polityka społeczna, partie i politycy, kościoły i religie, gospodarka		
15. Elementy wiedzy o krajach, których język jest nauczany		

Ustal, że w tygodniu ze swoim partnerem opracowujesz jeden temat. Powiniście ułożyć minirozmówki i przeciwczyć je. Możecie nagrać je na magnetofon i przesłuchać, starając się ocenić poprawność wypowiedzi, ale także akcent i intonację. Jeśli chcecie, możecie zapisywać te dialogi. Takie rozmówki pozwalają na uczenie się słówek w kontekście.

Cwicząc dialogi w parach starajcie się zamieniać rolami, niech raz zaczyna jedna, raz druga osoba.

▶▶ NAUCZ SIĘ OPISYWAĆ OBRAZKI

Do każdego bloku tematycznego znajdź kilka ilustracji. Poszukaj ich w kolorowych czasopismach, możesz dołączyć do nich jakąś reprodukcję.

Pamiętaj, że na obrazku, który wylosujesz na egzaminie najprawdopodobniej będzie znajdować się jakiś człowiek lub grupa ludzi.

Musisz zapamiętać kilka-kilkanaście słówek i zwrotów:

- ▶ potrzebnych do opisu wyglądu zewnętrznego i ubioru, np.: *wysoki, tęgi, zgrabna figura,*
- ▶ dotyczących wyrazu twarzy, stanu emocjonalnego lub charakteru opisywanych osób, np.: *wesoły, zamysłony, nieśmiały,*
- ▶ określających przypuszczalne relacje pomiędzy osobami widocznymi na obrazku, np.: *podwładny i szef, członkowie rodziny, przyjaciele,*
- ▶ określających ewentualny zawód postaci, np.: *polityk, kucharz, kierowca.*

Twoim zadaniem będzie omówienie tego, co robią postaci na zdjęciach lub ilustracjach:

- ▶ przypomnij sobie słówka dotyczące różnych czynności, wykonywanych w pracy (w odniesieniu do różnych zawodów), w szkole lub w czasie wolnym.

Należy przygotować się także do opisanego otoczenia – pomieszczenia lub krajobrazu, warto więc powtórzyć i zapamiętać kilka ogólnych określeń:

- ▶ krajobrazu,
- ▶ pomieszczeń,
- ▶ pogody,
- ▶ nastroju, jaki wywołuje lub wrażenia, jakie robi dany widok.

W tym miejscu należy przypomnieć sobie także zasady gramatyczne związane z użyciem przymizków takich jak: *nad, pod, obok* itp.

Poza tym w opisie każdego obrazka stosuje się zwroty typu: *w tle, w środkowej części, na pierwszym planie, u góry, u dołu, w lewym górnym rogu* etc. oraz wskazuje się na kolory.

Jak wiesz egzaminator zada ci dwa pytania dotyczące obrazka lub kolażu (materiału stymulującego), który wylosujesz. Powinieneś spróbować odgadnąć jego zamierzenia. Przyjrzyj się każdemu z obrazków, które zebrałeś i utóż do nich kilka możliwych pytań.

Jak widzisz, odpowiednia partnerka lub partner bardzo się przydadzą. Możecie podzielić się tematami, a co za tym idzie, rubrykami do wypełnienia i poszukiwaniem obrazków.

▶▶ MÓW DO SIEBIE, WYKORZYSTUJ KAŻDĄ OKAZJĘ DO POWTÓRKI

Rozmówki, które ćwiczysz z partnerką lub partnerem to nie wszystko. Słówka, a nawet całe zdania trzeba zapamiętać, a więc kilkakrotnie powtórzyć.

MOŻESZ TO ROBIĆ TAK:

Ze swoją partnerką/partnerem spotykaj się dwa razy w tygodniu. Ustalcie wcześniej, kiedy które sytuacje będziecie opracowywać. Jeśli będzie to dotyczyło zdrowia, to na dzień przed spotkaniem przeczytaj odszukane w podręczniku lub innych źródłach teksty, które mówią o zdrowiu, chorobach, wizycie u lekarza etc. Przeczytaj je dwa razy, raz cicho, a raz głośno. Potem postaraj się opowiedzieć je/streścić własnymi słowami. Czytać i streszczać teksty możesz przed zaśnięciem leżąc już w łóżku, pod warunkiem, że nie będziesz przy tym zasypiał.

Taki będzie pierwszy etap powtórki.

Drugi raz powtórzysz te treści podczas układania i ćwiczenia rozmówek. A po raz trzeci będziesz miał okazję je przećwiczyć, kiedy będziesz spisywane rozmówki odczytywał w drodze do szkoły, w poczekalni u lekarza (lub w innym miejscu, w którym możesz uczyć się słówek lub zwrotów na pamięć).

Kartki z rozmówkami możesz też umieścić na ścianach lub innych sprzętach w swoim mieszkaniu. Tam, gdzie często pada twój wzrok. Przechodząc, zatrzymaj się przy kartce ze słówkami lub dialogiem, odczytaj go głośno lub zamknij oczy i postaraj się odtworzyć go z pamięci, wyobrażając sobie kartkę, na której został zapisany.

Niezbyt eleganckim, ale dobrym miejscem na umieszczanie kartek ze słówkami są drzwi od ubikacji (pod warunkiem, że są to standardowe ubikacje w blokach)

▶▶ NIE CHCIEJ ZA WIELE

Jeśli sądzisz, że aby dobrze przygotować się do krótkiej wypowiedzi na jakiś temat, trzeba zapisać kilka stron papieru podaniowego drobnym maczkiem, to poważnie się mylisz. Przeczytaj uważnie fragment artykułu. Znajdź w nim informacje dotyczące długości wypowiedzi i sposobu przygotowywania się do niej. Weź pod uwagę, że podczas egzaminu niczego nie będziesz mógł odczytywać. A większość ludzi na wypowiedzenie tej samej myśli potrzebuje więcej czasu niż na jej odczytanie.

(...) Żeby być posłem do Europy, trzeba umieć mówić krótko i do rzeczy. W sali posiedzeń wiszą dwa widoczne zewsząd zegary. W niektórych debatach poseł ma trzy minuty na przedstawienie całego swego wyводу. Kiedy zaczyna, cyfrowy zegar pokazuje 3-00 i zaczyna beznamiętnie odliczać sekundy. Nie uwierzycie! Większość posłów, których słyszeliśmy, w pierwszej minucie mówiła składnie, o co im chodzi, w drugiej zbijała stanowisko oponentów, a kończyła finalnym zdaniem, równo z wyświetleniem 0-00.

Nasi posłowie, przybywający z rozmemłanego i przegadanego Sejmu, będą musieli się nauczyć zupełnie innej dyscypliny i może lepszego wyartykułowania własnych myśli. Jeśli pozwoli im na to własna duma, warto może wziąć kilka lekcji u dziennikarzy radiowych. Otóż minuta to przy sprawnym czytaniu zaledwie 12 linijek tekstu. Poseł, który dostaje bardzo dużo, czyli 3 minuty, najlepiej, jak napisze sobie nie więcej niż stronę maszynopisu z podwójnym odstępem. Najgorzej, jeśli – jak to się już zdarzyło z naszymi posłami – ktoś napisze sobie po angielsku 5 karteczek, czyli „krótko”, i usiłuje je przeczytać w 3 minuty. Nawet najlepsi tłumacze kabinowi nie są w stanie takiej nadwiślańskiej angielszczyzny zrozumieć. – Please, speak your mother tongue – mówcie w swoim języku, jęczą tłumacze. Język obcy najlepiej zachować na kuluary albo do sąsiadów w sali. Bo uwaga – miejsc nie przydziela się według krajów, tylko – w ramach ugrupowań – według alfabetu! (...)

źródło: Eurowybory, instrukcja obsługi, Marek Ostrowski Jacek Safuta, Polityka, nr 24/2004 (2456)

Wybierz jakiś temat z katalogu tematów i zastosuj się do instrukcji zawartej w artykule. Napisz odpowiednią liczbę zdań na wybrany temat. Zawsze pamiętaj o tym, że aby zrobić dobre wrażenie na komisji należy:

- ▶ zmieścić się w wyznaczonym na wypowiedź czasie,
- ▶ operować konkretami,
- ▶ użyć w swojej wypowiedzi kilku ważnych dla danego kręgu tematycznego słówek,
- ▶ pamiętać o wstępie,
- ▶ pamiętać o rozwinięciu, w którym wskażesz najważniejsze problemy związane z tematem,
- ▶ oraz o podsumowaniu, czyli konkluzji, która może wyrażać twoją własną opinię na dany temat, mówić o twoim osobistym doświadczeniu itd.

▶▶ DOBRZE JEST MIEĆ COŚ DO POWIEDZENIA

Być może, kiedy zapoznawałeś się z katalogiem tematycznym przez głowę przemknęła ci myśl: – *Czy ja w ogóle coś o tym wiem?* Weźmy jako przykład temat czwarty.

Praca – popularne zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza, rynek pracy.

Zastanów się, skąd bierze się twoja niepewność i uczucie zagubienia. Czy wrażenie, że nie będziesz w stanie powiedzieć nic sensownego o rynku pracy, wynika z faktu, że:

- ▶ w ogóle rzadko zastanawiałeś się nad tym sprawami;
- ▶ niewiele wiesz o formach zatrudnienia;
- ▶ nie znasz odpowiednich słówek, by opowiedzieć o tym, co wiesz?

Z naszego doświadczenia wynika, że na ogół w grę wchodzi wszystkie trzy czynniki. Aby mieć coś do powiedzenia na jakiś temat w języku obcym, trzeba mieć w ogóle coś do powiedzenia. Egzamin maturalny nazwano kiedyś egzaminem dojrzałości, nie chodzi w nim bowiem tylko o wybiórcze sprawdzenie pewnych umiejętności. Podczas egzaminu maturalnego wykazać się trzeba także pewną dojrzałością intelektualną, znajomością świata, świadomością jego problemów. Nie trzeba być ekspertem, ale posiadać pewną podstawową wiedzę życiową, a żeby ją mieć, trzeba się po prostu interesować się współczesnością, własnym otoczeniem i jego problemami.

Być może wyda ci się to dziwne, ale po to, by dobrze zdać egzamin z języka obcego trzeba sobie wiedzę o świecie trochę uporządkować, a może i poszerzyć. Dlatego:

- ▶ staraj się regularnie oglądać wiadomości telewizyjne, jeśli możesz, powinieneś raz na kilka dni wysłuchać najpierw polskiego dziennika, a potem dziennika w języku obcym, z którego będziesz zdawał maturę;
- ▶ od czasu do czasu przeczytaj poważny tygodnik społeczno-polityczny;
- ▶ do każdego z tematów z katalogu znajdź 2–3 artykuły, poruszające najważniejsze problemy związane z tym tematem. Przygotowując się do omawiania tematu czwartego, poszukaj tekstów o nowych zawodach, formach zatrudnienia, zasadach ubiegania się o pracę, przyczynach i skutkach bezrobocia lub o europejskim rynku pracy;
- ▶ przypomnij sobie, o czym rozmawialiście na lekcji historii, wiedzy o społeczeństwie etc.;
- ▶ jeśli w twoim podręczniku brak tekstów związanych z tematami z katalogu, przejrzyj inne dostępne ci podręczniki;
- ▶ masz jeszcze Internet, tu znajdziesz wszystko, ale pamiętaj – teksty te nie będą łatwe. Nie wolno ci ich tłumaczyć słowo po słowie! Staraj się rozumieć teksty globalnie, rób na ich podstawie notatki – pisz krótkie, kilkuzdaniowe streszczenia, zapisuj ciekawe, acz niezbyt trudne, czyli zrozumiałe dla ciebie słówka, zwroty lub całe sformułowania. Ta lektura da ci coś więcej niż parę informacji na dany temat, które wykorzystasz podczas egzaminu maturalnego. Spowoduje, że oswoisz się z tematami z katalogu, rozwiniesz swoje umiejętności rozumienia, a to ułatwi ci zrozumienie pytań egzaminatora. Na egzaminie będziesz czuł się pewniej i swobodniej.

▶▶ WYRAŻ TO INACZEJ

Prawie wszystko można powiedzieć prościej niż ci się wydaje. Wyobraź sobie, że chcesz podziękować za prezent, który dostałeś od znajomych z zagranicy na imieniny.

Możesz napisać lub powiedzieć: „Serdecznie dziękuję za prezent, który dostałem z okazji imienin, świadczący o waszej pamięci i przyjaźni”. Jeśli tak chcesz wyrazić podziękowanie, musisz wiedzieć jak tworzy się zdania przydawkowe, imiesłowy, jak buduje się zdania złożone. Zastanawiając się nad tym, przeglądając słowniki lub gramatykę stracisz wiele czasu, może nie zdążysz napisać kartki z podziękowaniami lub wykonać telefonu. Odłożysz to na później i... zapomnisz. Będzie ci trudno nawiązać ponownie kontakt z ofiarodawcami, bo będziesz czuł się niezręcznie.

A przecież wystarczy napisać lub powiedzieć tak: „Wspaniały prezent! Bardzo mnie ucieszył. Pamiętaliście o mnie, to takie miłe. Bardzo, bardzo dziękuję”. Tych kilka zdań potrafi napisać nawet osoba dopiero rozpoczynająca naukę języka obcego. Ich efekt jest taki sam, jak bardziej skomplikowanej formy wypowiedzi. Celem liściku czy telefonu jest bowiem podziękowanie za miły gest i docenienie go.

Zostań mistrzem prostych, jasnych komunikatów, jeśli będziesz chciał opowiedzieć o higienicznym trybie życia (temat 11), konfliktach wewnętrznych i międzynarodowych (13) lub rynku pracy (4) tak, jakbyś robił to po polsku, to możesz nie powiedzieć nic. Jeśli będziesz coś na dany temat wiedzieć, będziesz znać potrzebne słówka i formułować myśli w sposób prosty, wówczas możesz być pewny sukcesu. Łatwiej będzie ci także kontrolować poprawność wypowiedzi.

MIEĆ CHĘĆ, CZYLI JAK PODTRZYMAĆ MOTYWACJĘ

Zapewne nieraz zdarzyło ci się stracić zapał do nauki. Czy zastanawiałeś się, dlaczego tak się dzieje? Spróbuj pomyśleć o tym teraz, bo najlepsze rady nie pomogą, jeśli brak ci chęci. Nauka wiąże się z wysiłkiem i wymaga dyscypliny. Od czasu do czasu trzeba oblać się potem lub zrezygnować z jakiejś przyjemności. W dodatku na wyniki uczenia się, na przykład, języka obcego trzeba dłużej poczekać. Jeśli zabierzesz się za przemeblowywanie pokoju lub czyszczenie roweru, efekty zobaczysz po kilku godzinach. Aby wygłosić referat w języku obcym, uczyć trzeba się kilka lat. Fakt, że satysfakcja z uczenia się przychodzi niekiedy po dłuższym czasie nie jest sprzymierzeńcem długoterminowego działania. Kolejny problem, z którym nie zawsze umiałeś sobie poradzić, to porażki, które stały się twoim udziałem, bo nauka szkolna trwa dwanaście lat, a w takim okresie trudno o pasmo nieprzerwanych sukcesów. Nie wszyscy nauczyciele dają się lubić. Na naukę poszczególnych przedmiotów ma to istotny wpływ, bo generalnie tak jesteśmy skonstruowani, że uczymy się chętniej, jeśli lubimy naszych nauczycieli.

Nie jest łatwo poradzić sobie z tymi problemami i zapanować nad sytuacją. A jednak jesteśmy przekonane, że ci się uda, jeśli naprawę chcesz zdać maturę.

Dlatego zastanów się, jak dobrze chcesz ją zdać i dlaczego. Co możesz zyskać dzięki dobrym wynikom na świadectwie maturalnym? Z całą pewnością musisz wiedzieć, na ile egzamin dojrzałości jest dla ciebie ważny.

Swoją plan nauki przygotuj tak, abyś miał okazję do wielu drobnych satysfakcji. Każdy twój kolejny krok powinien być też kolejnym sukcesem. Małe porcje materiału dają się przerobić, a uczucie, że wykonałeś kolejne zadanie to duża satysfakcja.

Pamiętaj także, że twoja wiedza się kumuluje. Nawet jeśli masz wrażenie, że nie pamiętasz tego, czego nauczyłeś się w poprzednim tygodniu, to dzięki cotygodniowemu systematycznemu powtarzaniu, po dwóch miesiącach stwierdzisz nagle, że mówienie w obcym języku przychodzi ci łatwiej, a rozumiesz o wiele więcej.

Zapomnij także o tym, że dotychczas nie wszystko w szkole ci się udawało! Pomyśl, że matura to pomost, po którym wkroczysz w nowy etap życia.

Pamiętaj także, że:

- ▶ dzięki zdanemu egzaminowi maturalnemu zaspokoisz swoje ambicje, uwieńczysz pozytywnym wynikiem dwanaście lat pracy, podczas której pokonałeś wiele przeszkód i trudności;
- ▶ poczujesz, że kontrolujesz siebie i swoje życie, ponieważ będziesz miał o wiele więcej możliwości wyboru.

TWÓJ MENTOR, CZYLI CZEGO MOŻESZ OCZEKIWAĆ OD NAUCZYCIELA

Oto nadszedł czas byś w swoich nauczycielach dostrzegł partnerów. Jeśli dotychczas tego nie zauważyłeś, to uświadom sobie, że twoi nauczyciele prawdopodobnie obdarzają cię większą sympatią niż myślisz i też bardzo zależy mu na tym byś dobrze zdał maturę.

Mając ich wsparcie możesz liczyć na lepsze efekty niż zmagając się z materiałem powtórek w pojedynkę.

Czego możesz zatem oczekiwać od nauczycieli, co wspólnie z nim ustalić, o co ich prosić?

- ▶ Rzetelnej informacji o formie egzaminu maturalnego.
- ▶ Wspólnej analizy materiałów.
- ▶ Pomocy w ocenie twoich możliwości, jeśli tego zechcesz.
- ▶ Pomocy w podjęciu decyzji, na jaki poziom egzaminu się zdecydować, jeśli tego zechcesz.
- ▶ Podania we wrześniu informacji o tym, jak będą przebiegały wspólne przygotowania do matury w klasie. Twoja nauczycielka lub twój nauczyciel w swoim planie pracy (rozkładzie materiału lub planie wyników) na pewno przewidzieli czas na powtórki. Jeśli poznasz ich zamiary wówczas łatwiej będzie ci zaplanować własne działania.

- ▶ Sprawdzenia od czasu do czasu i po uprzednim umówieniu się, tego co już zrobiłeś, np. przejrzenia listy zwrotów przydatnych w prowadzeniu rozmów i negocjacji.
- ▶ Ćwiczenia w klasie umiejętności wymaganych na egzaminie.
- ▶ Stosowania kryteriów oceniania odpowiadających kryteriom maturalnym.
- ▶ „Próbnego” egzaminu ustnego.
- ▶ Zachęty!

12. OSIEM PUŁAPEK, W KTÓRE MOŻESZ WPAŚĆ PRZYGOTOWUJĄC SIĘ DO EGZAMINU

Wczorajsi maturzyści, na pytanie o to, co zrobiliby, gdyby mieli możliwość zdawania egzaminu jeszcze raz, dają na ogół te same odpowiedzi. Wskazują na kilka podstawowych przyczyn niepowodzeń egzaminacyjnych – pułapek, w które wpaść może każdy z was.

Jeśli ktoś je pozna i zastosuje się do wskazówek, jak ich uniknąć, ten już znalazł się na bezpiecznej drodze do dobrze zdanej matury!

PUŁAPKA 1 – MAM JESZCZE CZAS!

We wrześniu większość uczniów klas maturalnych żyje przekonaniem, że do egzaminu jest jeszcze mnóstwo czasu. Pierwsze półrocze upływa im zatem na miłym lenistwie, a faktyczna nauka i przygotowania rozpoczynają się o wiele za późno, na ogół – po studniówce.

Wskazówka:

Na przygotowania wykorzystaj już pierwsze półrocze. Prowadź swój zeszyt i notatki tak, abyś łatwo znalazł to, co jest ważne na maturze. Notuj wskazówki nauczyciela dotyczące matury, jej tematyki, typów zadań, kryteriów oceny. Zrób przegląd materiału. Możliwie wcześniej rozpocznij planowanie!

PUŁAPKA 2 – PLAN NIETYKONALNY

Maksymaliści zakładają, że uda się im powtórzyć wszystko, że w kilka miesięcy przerobią materiał z gimnazjum i liceum, zahaczając niekiedy o podstawówkę. Ich plany nie przewidują żadnych priorytetów i są tak wypełnione, że ich autorzy poddają się już po tygodniu. Przestają w ogóle je realizować. Przepelnieni uczuciem przeciążenia i frustracji, dołączają do tych, którzy liczą na przysłowiowy łut szczęścia.

Wskazówka:

Opracuj realistyczny plan – unikaj przeciążenia, planuj czas wolny!

PUŁAPKA 3 – PLAN DOBRY, ALE REALIZATOR MARNY

Pewni uczniowie są mistrzami w planowaniu, bywa jednak, że brakuje im pary, by plan ów realizować. Tymczasem najlepszy plan jest dobry tak długo i tylko wtedy, jak dobry jest jego wykonawca. Nie ważne, ile trudu włożyłeś w opracowanie swojego planu, jeśli z jakiś istotnych czy nieistotnych powodów go nie dotrzymujesz, to wpadłeś w pułapkę, a twoje szanse na dobrze zdany egzamin zaczynają niebezpiecznie maleć.

Wskazówka:

Od czasu do czasu sprawdzaj, co z zaplanowanych spraw zrealizowałeś, czego nie, na bieżąco aktualizuj plan. Poproś, by ktoś kontrolował realizację twego planu razem z tobą. Znajdź sobie partnera, z którym pewne zadania będziesz musiał wykonać wspólnie w zaplanowanym terminie!

PUŁAPKA 4 – STRATEGIE UCZENIA SIĘ

Matura to wyjątkowy egzamin – panuje więc przekonanie, że przygotowanie do matury powinno także mieć znamiona wyjątkowości. Na przedmaturalnej giełdzie wymienia się nie tylko informacje o pewnych tematach i zadaniach, ale także o niezawodnych sposobach uczenia się, czyli o strategiach. Zdarza się, że uczniowie odrzucają stare wypróbowane metody uczenia się, zgodnie z maksymą: nowe wyzwania wymagają nowych środków realizacji!

Eksperymentowanie, szczególnie w ostatniej chwili prowadzi do tego, że więcej czasu poświęca się na przemyślenie i wypróbowanie nowego sposobu nauki, niż na samą naukę, a efekty, jeśli metoda jest nie trafiona, a na naukę za mało czasu, pozostaną tylko w sferze marzeń.

Wskazówka:

Zawsze warto wypróbować nowe strategie – na pewno warto to zrobić pół roku przed egzaminem – ale nie w ostatniej chwili, na dwa tygodnie przed maturą, bo wtedy ryzyko niepowodzenia jest za duże.

PUŁAPKA 5 – WSZYSTKO NA RAZ

Przygotowania do matury obejmują nieco ponad pół roku i dotyczą pięciu przedmiotów – to w zasadzie gwarancja popadnięcia w chaos. Przyszły maturzysta uczy się po trochu wszystkiego – trochę historii, trochę języka obcego, stosując się do zasady, że należy unikać przemęczenia i znużenia jedną dziedziną. W takiej sytuacji łatwo zapomnieć, co już się zrobiło lub przeoczyć jakieś ważne zagadnienie. Stąd już blisko do poczucia niepewności, że nie zrobiło się tego, co naprawdę istotne. Ten brak pewności może być przyczyną dolegliwego stresu przed i podczas egzaminu.

Wskazówka:

Sposobem na chaos i lęki, że uczysz się za mało (lub nie tego, co ważne) jest celowe i staranne uporządkowanie notatek oraz odpowiedni podział materiału. Wówczas, nawet jeśli powtarzasz materiał z kilku przedmiotów, nie stracisz orientacji.

PUŁAPKA 6 – WYPALENIE

Nauka, nauka i jeszcze raz nauka! Siły odmawiają posłuszeństwa! Narasta zniechęcenie. Nie opuszcza cię uczucie zmęczenia. Nie masz na nic ochoty, a na dodatek zaczynasz wierzyć, że to wszystko cię przerasta. Nie panikuj, to normalne objawy!

Wskazówka:

Zrób taki plan, aby było w nim trochę miejsca na przerwy i rozrywki!

PUŁAPKA 7 – FRUSTRACJA

Uczysz się od wczesnego ranka do późnej nocy, godziny, dni, tygodnie – prawdziwy maraton. W dodatku nikt cię nie chwali, nie docenia twoich wysiłków i postępów. Z dnia na dzień twoja motywacja jest coraz słabsza.

Wskazówka:

Chwal się sam! W swoim planie zaznaczaj, które prace/zadania już wykonałeś. Ucz się z przyjaciółmi – dopingujcie się wzajemnie. Rób regularne pauzy (tak, jak to przewiduje plan). Nagradzaj się po wykonaniu kolejnej partii zadań: idź na dyskotekę, do kina, na mecz, zjedz coś smacznego.

PUŁAPKA 8 – WSZYSTKO ZAŁATWIĄ ZA MNIE KURSY PRZYGOTOWAWCZE

Początek roku – pękła bania z kursami. Na każdym rogu ogłoszenie, w każdej szkole dziesiątki ulotek: „Tylko u nas! Tylko my przygotujemy cię do matury!”. Decydujesz się więc zainwestować te półtora – dwa tysiące w kursy przygotowawcze, bo myślisz, że wykładowcy wszystko za ciebie załatwią. To oni zrobią za ciebie plan, posortują i przygotują materiał, zagwarantują optymalne możliwości do ćwiczenia umiejętności i zmuszą cię do nauki.

Wskazówka:

Jeśli liczysz tylko na kursy, to zapomnij o sukcesie na maturze. Jeśli już zdecydowałeś się na kurs przygotowawczy, sprawdź, czy zagadnienia, które umieściłeś w swoim planie znalazły się w programie zajęć. Kurs to tylko jedno ze źródeł twojej wiedzy i umiejętności, pomocne o tyle, o ile kontrolujesz jego przebieg i przygotowujesz się na zajęcia.